

**Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av
Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att Riksdagen godkänner den i New York den 9 maj 1992 ingångna Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring.

Syftet med konventionen är att stabilisera halterna av klimatpåverkande växthusgaser i atmosfären så att skadliga störningar i klimatsystemet inte inträffar till följd av människans handlande. Konventionen skapar en ram för internationellt klimatrelaterat samarbete. Den innehåller en generell förpliktelse att stabilisera utsläppen av växthusgaser, men beaktar speciella nationella omständigheter i samband med begränsandet av dessa utsläpp. I konventionen beaktas dessutom olika ländergruppers möjligheter och resurser för bekämpningen av klimat-

förändring. Konventionen uppställer vissa särskilda skyldigheter för separat uppräknade industriländer, till vilka Finland hör. Detta innebär dock inga absoluta skyldigheter i fråga om utsläppsmängder eller tidtabeller.

Konventionen träder i kraft den nittionde dagen efter den dag då femtio signatärstater har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument på det sätt som konventionen förutsätter.

Godkännandet av konventionen kräver inga lagstiftningsåtgärder i Finland, men på grund av konventionens stora betydelse och vittgående konsekvenser överlämnas den till riksdagen för godkännande.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	3.4. Olika sätt att minska utsläppen från energianvändning och energiproduktion	7
1. Nuläge	3	3.5. Utsläppsreduktioner på andra håll än inom energiproduktionen	8
1.1. Antropogen klimatförändring	3	3.6. Andra åtgärder för bekämpning av växthuseffekten	9
1.2. Klimatkonventionens huvudsakliga innehåll	3	3.7. Samhällsekonomiska effekter av Finlands åtgärdsprogram	9
1.3. De viktigaste växthusgaserna och deras källor	4	4. Propositionens statsekonomiska och organisatoriska verkningar	10
2. Konventionens betydelse	5	5. Beredningen av konventionen och dess godkännande	10
2.1. Ramarna för internationellt samarbete ..	5	DETALJMOTIVERING	11
2.2. Internationell utveckling efter undertecknandet av konventionen	5	1. Konventionens innehåll	11
3. Bekämpningen i Finland av klimatförändring ..	6	2. Ikraftträdande	13
3.1. Finlands åtgärdsprogram	6	3. Behovet av riksdagens samtycke	13
3.2. Utsläpp av växthusgaser och kolreservoarer i Finland 1990	6	KONVENTIONSSTEXTEN	15
3.3. Utvecklingen för utsläpp av växthusgaser i Finland fram till 2010	7		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Antropogen klimatförändring

Internationell forskning har tillförlitligt kunnat påvisa att utsläpp av växthusgaser till följd av mänsklig verksamhet tydligt påverkar det globala klimatsystemet. Det är främst koldioxiden från fossila bränslen och andra s.k. växthusgaser som höjer jordens medeltemperatur och förstärker det naturliga växthusfenomenet. Effekterna av temperaturstegringen kan variera mycket i olika delar av världen. Förändringen kan leda till torka, men också till översvämning och stormar och en höjning av havsytan.

I en rapport år 1990 från den mellanstatliga s.k. klimatpanelen (IPCC), som tillsatts av Meteorologiska världsorganisationen (WMO), finns den bästa tillgängliga vetenskapliga kunskapen om klimatförändring samlad. IPCC gjorde bedömningen att utsläppen av växthusgaser till följd av mänsklig verksamhet leder till en höjning av jordens medeltemperatur med 0,3 grader per decennium under de följande hundra åren, om utsläppen tillåts växa utan begränsningar på samma sätt som för närvarande. Detta innebär att jordens klimat skulle förändras snabbare än någonsin under de senaste 10 000 åren.

Enligt IPCC:s bedömning bör det omedelbart ske en global minskning med mer än 60 % av utsläppen av långlivade antropogena växthusgaser, om halterna skall kunna stabiliseras på 1990 års nivå. Med utgångspunkt i IPCC:s bedömningar och resolutionen från den andra meteorologiska världskongressen i november 1990 började man inom Förenta Nationerna utarbeta en internationell överenskommelse om klimatförändring. Texten till Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring, som är resultatet av ett och ett halvt års förhandlingar, godkändes den 9 maj 1992. Konventionen, som är känd under namnet klimatkonventionen, öppnades för undertecknande vid FN:s konferens om miljö och utveckling (UNCED) i Rio de Janeiro i juni 1992.

1.2. Klimatkonventionens huvudsakliga innehåll

Klimatkonventionen är en ramkonvention som innehåller de allmänna principerna och de långsiktiga målen för bekämpningen av klimatförändring samt arrangemang som gäller konventionens verkställighet, finansiering och övervakning. Konventionens mål är att stabilisera halterna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar farlig antropogen störning i klimatsystemet.

I konventionen ingår allmänna definitioner av de åtgärder och åtaganden som gäller för staterna för att konventionens mål skall kunna uppnås. Här ingår dels begränsning av utsläpp av växthusgaser, dels upprätthållandet och utvecklandet av koldioxidbindande sänkor och reservoarer, t.ex. skogar. Dessutom bör klimatförändringen beaktas på samtliga berörda samhällssektorer.

Alla parter skall, med hänsyn tagen till deras nationella utgångspunkter, göra inventeringar över utsläppen av växthusgaser och upptagningen i sänkor på respektive territorium samt utforma och genomföra nationella program för att förhindra klimatförändring. Genom konventionen åtar sig konventionsstaterna också att till partskonferensen överlämna information om genomförandet av konventionen, i enlighet med konventionens bestämmelser.

För industriländerna, som svarar för merparten av utsläppen av växthusgaser i dag, gäller särskilda förpliktelser enligt konventionen. Enligt den skall industriländerna anta och genomföra nationella program i syfte att fördröja klimatförändringen. Dessa program skall begränsa utsläppen av växthusgaser samt skydda och öka sänkor och reservoarer för växthusgaser. Varje industriland skall, inom sex månader från det att konventionen trätt i kraft i förhållande till det landet, till partskonferensen överlämna detaljerad information om de nämnda programmen samt om deras effekt på utsläpp och upptag av växthusgaser.

Konventionen innehåller inte heller för industriländernas del några absoluta åtaganden vad

gäller kvantifiering av eller tidsram för utsläppsreduktionen, utan detta får fastställas enligt det enskilda landets prövning. I konventionen erkänner industriländerna att försök att återföra utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser till tidigare nivåer med hjälp av nationella program bör göras redan före utgången av detta decennium. Härvid bör dock hänsyn tas till industriländernas olika nationella utgångspunkter, t.ex. ekonomisk struktur, resursbas och andra individuella omständigheter. För industriländernas del har i konventionen inskrivits som mål en strävan att återföra utsläppen av de i konventionen reglerade växthusgaserna till 1990 års nivå. Beträffande länderna i Öst- och Centraleuropa, där ekonomin befinner sig i ett övergångsskede, konstateras det särskilt att länderna behöver flexibilitet i fråga om genomförandet av åtagandena i konventionen. För Finlands del är det viktigt att konventionen inte endast gäller koldioxid, utan även andra växthusgaser och att den beaktar skogarnas kolbindningsförmåga.

I utvecklingsländerna kommer en betydande kvantitativ ökning av utsläppen av växthusgaser att ske i framtiden. Konventionen är ett försök att få denna utveckling under kontroll. I konventionen ingår i detta syfte en generell förpliktelse för industriländerna att bistå utvecklingsländerna vid genomförandet av konventionen med finansiell hjälp, teknologiöverföring och informationsutbyte. Konventionen ställer inte upp någon förpliktelse för utvecklingsländerna att begränsa utsläppen av växthusgaser.

I konventionen åläggs partskonferensen, som är konventionens högsta beslutande organ och består av företrädare för konventionsstaterna, att granska konventionens funktion. I samband med detta skall den vid behov sträva efter att godkänna ändringar som förbättrar konventionens effekt och funktion. I detta arbete har partskonferensen hjälp av dels den information som konventionsstaterna inlämnar om nationella utsläpp och upptag av växthusgaser, dels nya vetenskapliga rön inom området för klimatförändring. Godkännandet av ändringar i konventionen, t.ex. beträffande specificerade skyldigheter att minska utsläpp, kräver för varje parts del att ändringarna i fråga också godkänns enligt den partens konstitutionella förfaranden.

Klimatkonventionens tillämpningsområde omfattar inte klorfluorkarboner, dvs. de s.k.

CFC-föreningarna. Den internationella användningen av dessa begränsas genom Montrealprotokollet, i vilket också Finland är part (FördrS 65—66/1988, ändrat genom FördrS 21/1991 och 63/1993).

1.3. De viktigaste växthusgaserna och deras källor

De viktigaste växthusgaserna är koldioxid (CO_2), metan (CH_4), dikväveoxid (N_2O) och CFC-föreningarna. I kvantitativt hänseende är vattenånga den allmänaste växthusgasen, men mängderna vattenånga i atmosfären regleras huvudsakligen av naturliga faktorer i klimatsystemet, inte av mänskliga aktiviteter. Utsläpp som indirekt, genom kemiska reaktioner i atmosfären ökar halterna av växthusgaser, i synnerhet ozon (O_3) i troposfären, är utsläpp av kväveoxider (NO_x), kolmonoxid (CO) och flyktiga kolväten.

Den relativa växthuseffekten hos indirekta växthusgaser är mindre känd än effekten av koldioxidföreningar, metan och dikväveoxid. Den senaste tiden har det inkommit rapporter om att det troposfäriska ozonets verkningar på växthuseffekten är större än man trott. Det har också lagts fram forskningsresultat som visar att CFC-föreningarnas andel i fenomenet är mindre än vad man antagit hittills. Ytterligare forskning kan leda till en förändrad uppfattning om olika gasers betydelse, och begränsningen av t.ex. ozonet i troposfären kan visa sig vara viktigare än man trott.

Koldioxidutsläppen förorsakas främst av användningen av fossila bränslen i energiproduktion, industri och trafik. Mindre mängder koldioxid frigörs i atmosfären genom vissa industriella processer, t.ex. vid tillverkningen av cement. Genom mänskliga verksamheter frigörs också koldioxid och andra växthusgaser ur naturen. Den största utsläppskällan i detta hänseende uppkommer då skogarna försvinner.

De främsta källorna till utsläpp av metan är avfall och avloppsvatten, jordbruket samt produktion och förbränning av bränslen. Dikväveoxid frigörs likaså vid eldning samt vid användningen av gödselmedel. Källor till utsläpp av indirekta växthusgaser, dvs. kväveoxider, kolmonoxid och flyktiga kolväten, är bl.a. energiproduktion, trafik, oljeraffinering och annan industri samt användningen av lösningsmedel.

Av de antropogena växthusgaserna utgör

koldioxid ca 55 %, CFC-föreningar ca 24 %, metan ca 15 % och dikväveoxid ca 6 %. I slutet av 1980-talet var de globala koldioxidutsläppen sammanlagt av storleksordningen 25 mrd ton om året, varav ca 6 mrd ton berodde på skogsskövling. Om inga åtgärder vidtas för att reducera utsläppen, räknar man i dag med att koldioxidutsläppen växer med ca 40–55 mrd ton om året fram till år 2025.

2. Konventionens betydelse

2.1. Ramarna för internationellt samarbete

Klimatkonventionen är den första globala miljökonventionen som beaktar den hållbara utvecklingens principer. Konventionen skapar ett system för flexibelt internationellt samarbete vid bekämpningen av klimatförändring, ett system som gör det möjligt att beakta nya vetenskapliga rön. I konventionen beaktas också utvecklingskillnaderna mellan industriländer och utvecklingsländer, dessas olika möjligheter att motverka klimatförändring samt de fattigaste utvecklingsländernas speciella omständigheter och prioriteringsbehov. Tills vidare har klimatkonventionen undertecknats av mer än 160 stater. Det föreligger alltså goda grunder för förväntningarna att tillämpningen av klimatkonventionen kommer att bli global.

Godkännandet av konventionen betyder att man binder sig till en lång process som pågår i årtionden. Människans handlande håller på att i rask takt öka halterna av växthusgaser i atmosfären. Ända fram till 1700-talet var halterna rätt stabila, men därefter har de stigit kraftigt, bl.a. till följd av industrialiseringen. Kraftigare än någonsin har de stigit från och med 1950-talet, och denna utveckling kommer att fortsätta att accelerera, om utsläppen fortsätter att utvecklas enligt samma banor som för närvarande. År 2100 kunde t.ex. atmosfärens koldioxidhalt vara nästan tre gånger så hög som i dag. Skall denna utveckling stoppas, krävs det omfattande globala insatser. Sådana åtgärder kan inte genomföras på kort tid.

Halterna av växthusgaser i atmosfären kommer sålunda att fortsätta att stiga även om bekämpningen inleds effektivt i hela världen. De centrala växthusgaserna har en lång livslängd i atmosfären, för t.ex. koldioxid ända upp till 200 år. Inte ens massiva utsläppsreduktioner kan därför ha en snabb och betydande

effekt på gashalterna. Konventionens mål att stabilisera halterna är mycket ambitiöst.

Det framtida behovet att utveckla konventionen har beaktats då konventionen utarbetades. De stater som ansluter sig till konventionen åtar sig att redogöra för utvecklingen i fråga om utsläpp och upptag av växthusgaser. På basis av denna information bedömer partskonferensen konventionens tillräcklighet och kan besluta om åtstramning.

Genom klimatkonventionen kommer den internationella regleringen att gälla samtliga växthusgaser av större betydelse. Utöver Montrealprotokollet som begränsar användningen av CFC-föreningar begränsas utsläppen av kväveoxider och flyktiga kolväten genom de protokoll som upprättats med stöd av 1979 års konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (FördrS 15/83).

2.2. Internationell utveckling efter undertecknandet av konventionen

Sedan konventionen färdigställdes och efter Riokonferensen om miljö och utveckling (UNCED) pågår en omfattande debatt och ett utredningsarbete i industriländerna för att åstadkomma olika utsläppsreducerande åtaganden. Inom Europeiska gemenskaperna har en omfattande koldioxidstrategi utarbetats, vilken främjar bl.a. energisparande åtgärder och användningen av förnybara energiformer. EG har också fattat beslut om ett nationellt uppföljningsprogram för växthusgaser. Under beredning inom EG är också ett beslut om koldioxid- och energiskatt, men enhällighet har ännu inte kunnat uppnås i denna fråga. I oktober 1993 har Förenta Staterna offentliggjort en granskning av sitt klimatprogram från år 1992. Förenta Staternas regering har meddelat att den är beredd för åtaganden som avser stabilisering av utsläppen av växthusgaser på 1990 års nivå före år 2000.

På grund av klimatkonventionens karaktär av ramavtal förutsätter verkställigheten särskilda avtalsarrangemang om flera detaljer som lämnats öppna i konventionen. Enligt konventionen skall partskonferensen besluta om sådant som har anknytning till verkställigheten. Parterna sammanträder till den första partskonferensen senast ett år efter ikraftträdandet av konventionen, dvs. enligt nuvarande åtaganden i början av år 1995. Den första

partskonferensens beslut bereds i den mellanstatliga förhandlingskommitté (INC) som förhandlat fram konventionen. Den mellanstatliga klimatpanelen IPCC fungerar som INC:s vetenskapliga och tekniska expertorgan.

Beredningen av konventionens permanenta finansieringsmekanism är kopplad till förhandlingarna om tilläggsfinansiering för Globala miljöfonden (GEF) och revideringen av dess administrativa strukturer, beträffande vilka ett principbeslut är planerat före utgången av år 1993. Enligt konventionen fungerar GEF på interimbasis som konventionens finansiella mekanism. Vid den första partskonferensen bör beslut fattas om en permanent finansieringsmekanism. Industriländerna, även Finland, har stött uppfattningen att också den permanenta finansieringsmekanismen bör finnas inom GEF. Utvecklingsländernas ståndpunkt påverkas i hög grad av om resultatet av GEF:s strukturreform och tilläggsfinansieringsförhandlingar tillfredsställer dem samt av det sätt på vilket beslutsfattandet arrangeras mellan GEF och partskonferensen.

3. Bekämpningen i Finland av klimatförändring

3.1. Finlands åtgärdsprogram

På samma sätt som de andra industriländerna i bilaga I skall Finland utforma ett program som syftar till att förhindra klimatförändring. Klimatkonventionen fastställer mycket summariska och flexibla mål för de nationella åtgärdsprogrammen. Parterna åläggs en generell förpliktelse att genom dessa program begränsa utsläppen av växthusgaser samt att skydda och öka sänkor och reservoarer för dessa gaser. Detaljerna i programmen, t.ex. mängder och tidtabeller för utsläppsreduktionen, får de enskilda länderna själva bestämma om. Finlands åtgärdsprogram utarbetas av Koldioxidkommissionen II, som tillsatts av miljöministeriet och som har i uppdrag att utarbeta ett förslag till åtgärdsprogram för Finland före utgången av år 1993.

3.2. Utsläpp av växthusgaser och kolreservoarer i Finland 1990

De mest betydande växthusgaserna i Fin-

land, vilka har direkta utsläppskällor, är koldioxid, metan, dikväveoxid samt CFC-föreningar. Utsläppen i Finland av växthusgaser utgör ca 0,2 % av samtliga utsläpp i hela världen.

Vid jämförelser mellan gaser med olika växthuseffekter används en s.k. koldioxidekvivalent (CO_2) som måttenhet, vilken uträknats för en period om hundra år. De beräknade, av människan skapade totala utsläppen av växthusgaser i Finland år 1990 var sammanlagt:

	utsläpp (1000 t)	utsläpp CO_2 -ekv/ per 100 a milj.t
Koldioxid	58 600	58,6
Metan	250	3
Dikväveoxider	20	5,4
Användning av CFCs	2	9
Kväveoxider NO_x	310	(ca 2)
Kolmonoxid	480	(ca 0,5)
Flyktiga kolväten	230	(ca 2)
Sammanlagt		ca 80 milj.t

Siffrorna innehåller också utsläpp från källor som gäller bränslen inom utlandstrafiken. I tabellen anges siffrorna för kväveoxider, kolmonoxid och flyktiga kolväten inom parentes eftersom den relativa växthuseffekten av dessa är mycket osäker.

Koldioxidutsläppen i tabellen innehåller inte den koldioxid som till följd av mänskliga aktiviteter frigörs från naturen. Dessa utsläpps-siffror varierar stort. Enligt de lägsta preliminära uppskattningarna är dessa utsläpp små, enligt de högsta beräkningarna uppgår de till tiotals miljoner ton koldioxid. Tills vidare är det inte möjligt att lägga fram tillförlitliga data om totalutsläppet.

Koldioxidutsläppen inom energiproduktionen i Finland, grupperade enligt sista konsumtionssektor, var år 1990:

Industrin	23 milj.t CO_2
Hushållen	12 milj.t
Servicesektorn	5 milj.t
Trafiken	12 milj.t
Övriga	2,5 milj.t

Sammanlagt 54,5 milj.t

Utsläppen av dikväveoxid och metan inom

energiproduktionen uppgår till ca 2,5 milj. ton CO₂-ekv/100 år och utsläppen av indirekta växthusgaser inom energiproduktionen uppgår till ca 4 milj. ton CO₂-ekv/100 år.

Koldioxiden i atmosfären binds i växter och på annat sätt i biosfären. I Finland sker effektiv upptagning av kol i skogarna samt i torven i våtmarker med ett än så länge något växande torvlager. I skogarna binds koldioxid eftersom de på grund av åldersstruktur och effektiv skogsvård är inne i ett kraftigt tillväxtskede. Eftersom avverkningen är mindre än tillväxten ökar trädbeståndet i skogarna och det sker en nettoupptagning av kol i dem. Under de senaste decennierna har Finlands skogar fungerat som sänka för atmosfärisk koldioxid. Enligt avverknings- och skogsstatistik motsvarade det årliga nettoupptaget av kol i de finska skogarna ca 27 milj. ton koldioxid i slutet av 1980-talet.

3.3. Utvecklingen för utsläpp av växthusgaser i Finland fram till 2010

Enligt handels- och industriministeriets beräkningar ökar koldioxidutsläppen inom energiproduktionen till 78 milj. ton per år fram till år 2000 och till 91 milj. ton per år fram till år 2010, om de energipolitiska och utsläppsbestämmande åtgärderna inte avviker från det som gäller i dag. Uppskattningen grundar sig på antagandet att elimporten upphör år 2000 och att ökningen av elproduktionen baserar sig på stenkol. Exaktheten hos beräkningarna för utsläppen från energiproduktion och energikonsumtion försvagas av den osäkerhet som råder i fråga om den ekonomiska utvecklingen. Om den ekonomiska nedgången blir långvarig, betyder detta enligt handels- och industriministeriet att den långsammare tillväxten för energikonsumtionens del leder till att utsläppen år 2000 och år 2010 blir ca 3 milj. ton lägre än beräknat.

Utsläppen under samma antaganden av metan och dikväveoxid från energiproduktionen beräknas öka i samma proportion som koldioxidutsläppen. Den dominerande faktorn för metan- och dikväveoxidutsläppen från jordbruket anges av produktionens och boskapsbeståndets kvantitet samt av användningen av gödselmedel. Metanutsläppen från avfall och avloppsvatten bestäms av mängderna avlopps-

vatten och avfall som förs till avstjälningsplatserna.

För utsläpp av kväveoxider och flyktiga kolväten samt CFC-föreningar, vilka indirekt påverkar växthusgashalterna, har målnivåer fastställts och reduktionsprogram utarbetats i Finland. Regeringen har redan beslutat om en nedtrappning av användningen av CFC-föreningar så att användningen helt upphör före år 1995. Dessutom har regeringen uppställt som mål att minska utsläppen av kväveoxider med ca 30 % före år 2000 och utsläppen av flyktiga kolväten med 30 % före år 1999. Utsläppen av kolmonoxid i trafiken begränsas genom bestämmelser om avgaserna.

3.4. Olika sätt att minska utsläppen från energianvändning och energiproduktion

Koldioxidutsläppen från energiproduktionen kan minskas genom dämpad energikonsumtion och användning av utsläppssnåla eller utsläppsfria energiformer.

Energiformer som inte medför direkta koldioxidutsläpp är kärnenergi, vattenkraft, träbaserade bränslen, t.ex. brännved, flis och avfallsprodukter från skogsindustrin, vind- och solenergi samt jordvärme. Träbaserade bränslen medför inga nettokvantiteter beträffande utsläpp, eftersom skogsvårdsprinciperna i Finland ser till att skogarna bevaras och kolbindningsförmågan upprätthålls. Brännstovv är biomassa som förnyas mycket långsamt och kan i fråga om koldioxidutsläppen inte jämföras med de utsläppsfria energiformerna. I fråga om stenkol, olja och naturgas är det stenkol som har de största koldioxidutsläppen i förhållande till energiinnehållet. Koldioxidutsläppen per energiinnehåll utgör vid förbränning av naturgas ca 60 % av koldioxidutsläppen för stenkol och ca 80 % av koldioxidutsläppen för olja.

De effektivaste, tänkbara metoderna för reduktion av koldioxidutsläppen i Finland under de närmaste åren är förbättring av energieffekten samt energisparande, kärnkraft och på vissa villkor naturgas och träbaserad biomassa. Tills vidare kommer kärnkraften inte att byggas ut i Finland, sedan riksdagen röstat mot byggandet av ett femte kärnkraftverk den 24 september 1993.

I regeringens nyligen avlåtna energipolitiska redogörelse till riksdagen hösten 1993 ingår flera åtgärder som eftersträvar en begränsning

av koldioxidutsläppen. Dylika åtgärder i redogörelsen är koldioxidrelaterad energibesättning, energisparprogram, stöd för utvecklande av ny teknik och program som syftar till ökad användning av bioenergi samt vind- och solenergi.

Regeringens energisparprogram syftar till att koldioxidutsläppen år 2000 skall vara ca 7 milj. ton och år 2010 ca 18 milj. ton mindre än om inga åtgärder alls vidtogs.

Energisparprogrammet bygger på antagandet att miljöbaserade skatter tas i internationellt bruk, vilka kommer att höja priset på fossila bränslen med flera tiotals procent. Regeringen har redan lämnat en proposition till riksdagen om ändring av bränsleaccisen så att den permanent skall grunda sig på kol- och energiinnehållet från och med år 1994. Enligt energisparprogrammet är det meningen att öka den offentliga finansieringen för främjande av energisparandet från nuvarande 60 milj. mk till ca 150—170 milj. mk per år.

I princip vore det möjligt att skärpa energisparprogrammets utsläppsmål med ytterligare 2—3 milj. ton fram till år 2000 och med 3—10 milj. ton fram till år 2010. Detta skulle dock förutsätta en märkbar ökning av den offentliga finansieringen på bekostnad av andra statliga utgifter, liksom också stränga normer, förbud och föreskrifter i energisparande syfte.

Uppnåendet av de utsläppsmål som ingår i energisparprogrammet är också för närvarande förknippat med viss osäkerhet, bl.a. i fråga om det internationella ibrukttagandet av miljöbaserade skatter. Möjligheterna att ytterligare skärpa denna typ av beskattning endast i Finland är relativt begränsade.

I trafiken kan användningen av energi minskas genom att dämpa trafiktillväxten genom olika samhälleligt godtagbara strukturella och ekonomiska metoder. De transporter som behövs kan skötas effektivare och mera ekonomiskt än för närvarande, även om möjligheterna i fråga om persontrafiken är betydligt större än beträffande godstrafiken. Energianvändningen kan effektiveras och minskas genom fordons-tekniska metoder samt genom ekonomisk styrning, varvid även utvecklingen inom EG beaktas. I tätorterna är det möjligt att utveckla alternativa former för persontrafiken, t.ex. verksamhetsmöjligheterna för kollektivtrafiken och den lätta trafiken. Energianvändningen kan också effektiveras genom en riksomfattande balanserad regionstruktur och konsolidering

av samhällena så att trafikbehovet minskar. Samordningen av trafiksystem och samhällsstruktur intar här en central plats.

En ökning av användningen av naturgas för kombinerad el- och värmeproduktion skulle minska koldioxidutsläppen, i jämförelse med situationen år 2000 om inga åtgärder vidtas, med maximalt ca 3 milj. ton. Detta förutsätter en utbyggnad av naturgasnätet åt Åbohället. Om en annan anskaffningskälla för naturgas stod till disposition, och gasen skulle användas i stället för stenkol för att öka produktionen av basenergi, skulle utsläppen bli 3 milj. ton mindre än annars.

Genom att betydligt öka användningen av bioenergi och genom att ersätta fossila bränslen kunde utsläppen minskas med ca 2 milj. ton år 2000 och med ca 6 milj. ton år 2010. En ökning av bioenergianvändningen skulle förutsätta att man använde effektivare och mera ekonomiska metoder för insamling, transport och förbrukning än för närvarande. Likaså skulle det krävas kraftigt ekonomiskt stöd samt långsiktig användning av bioenergigynnande energiskatter.

Enligt handels- och industriministeriets beräkningar ökar utsläppen från energiproduktionen och energikonsumtionen, om inga nya metoder tas i bruk, med mer än 40 % från 1990 års nivå till år 2000. Enligt preliminära beräkningar från koldioxidkommissionen är det möjligt att begränsa koldioxidutsläppen så att de år 2000 är 6—12 % större än år 1990, utan tilläggs kärnkraft och importelektricitet. Tillväxten beror på den ekonomiska nedgångens varaktighet och effekt på energiförbrukningen. Skall en dylik utsläppsreduktion kunna åstadkommas redan före år 2000, förutsätts det att samtliga metoder som i princip står till buds utnyttjas till fullo, vilket kan bli mycket svårt i praktiken. Att uppnå 1990 års utsläppsnivå på längre sikt är betydligt lättare.

3.5. Utsläppsreduktioner på andra håll än inom energiproduktionen

Uppgifterna om koldioxidutsläpp till följd av dikning varierar mycket. Det beräknas att 3—10 milj. ton koldioxid årligen frigörs från åkrar på kärrmark som utdikats för jordbruksändamål, för närvarande 200 000—400 000 hektar. Om dessa områden beskogades på nytt eller

fick återgå till sitt naturliga tillstånd, skulle dessa utsläpp upphöra.

I Finland har ca 4 milj. hektar kärrmark utdikats för skogsbruksändamål. I dag räknar man med att 5—15 % av skogsdikningen inte medfört önskad skogstillväxt och inte är värd att upprätthållas. Från dessa områden kan betydande mängder koldioxid frigöras i atmosfären. Om diken får växa igen eller aktivt avlägsnas, skulle utsläppen minska betydligt. Forskning om dessa utsläpp pågår som bäst.

På torvproduktionsområdena är mängden koldioxid som kommer ut i atmosfären knappt en milj. ton om året. Om torvproduktionen flyttas från naturliga våtmarker till platser som använts för åkerbruk eller skogsbruk, skulle utsläppen minska. Om torvproduktionsområden som tas ur bruk försumpas på nytt eller beskogas, skulle utsläppen minska på lång sikt.

Metanutsläpp kan reduceras genom att uppkomsten av avfall förhindras och avfallshanteringen utvecklas. Metanutsläppen reduceras också av en minskning av husdjursbeståndet.

Utsläppen av dikväveoxid kan minskas genom att användningen av kvävegödselmedel minskas. Tekniska metoder bör utvecklas för att minska dikväveoxidutsläppen inom energiproduktionen.

Det beräknas att de totala möjligheterna att reducera metan- och dikväveoxidutsläppen motsvarar 1 — 2 milj. ton kolekvivalent.

3.6. Andra åtgärder för bekämpning av växthuseffekten

Syftet med klimatkonventionen är att minska mängderna växthusgas i atmosfären. Minskningen av koldioxidutsläpp påverkar långsamt mängden koldioxid i atmosfären, eftersom koldioxiden har lång livslängd i atmosfären, 50 — 200 år. Genom att i växternas biomassa binda det kol som i form av koldioxid finns i atmosfären kan man relativt snabbt minska koldioxidhalterna i atmosfären.

I Finland fanns år 1990 ca 800 milj. ton kol bundet i skogarnas trädbestånd. Varje ökning av trädbeståndet om 1 %, som under t.ex. 10 års tid är bestående, innebär under denna tid en genomsnittlig årlig nettobindning av 3 milj. ton atmosfärisk koldioxid, dvs. en sänka. Om den kvantitativa avverkningen inte ökar betydligt i jämförelse med slutet av 1980-talet, bedömer kommissionen för revision av pro-

grammet Skog 2000, att skogsbeståndet i skogarna kommer att öka så att mer än 80 milj. ton mera kol är bundet i trädbeståndet år 2000 än vad som är fallet i dag. Detta skulle betyda att i genomsnitt 30 milj. ton koldioxid bands i skogarna varje år. När skogarna vuxit färdigt, går tillväxten tillbaka och nettobindningen av kol upphör.

Ett av målen för bekämpningen av växthusfenomenet bör vara en hållbar och bestående ökning av trädbeståndet i skogarna. Ett annat mål är att de skogar som används för skogsbruk skall vara livskraftiga och att de förnyas, varvid deras kolbindningsförmåga på lång sikt bevaras.

3.7. Samhällsekonomiska effekter av Finlands åtgärdsprogram

Konventionen förpliktar industriländerna att utforma program som begränsar utsläppen av växthusgaser och skyddar och ökar sänkor och reservoarer för dessa gaser, men konventionen uppställer inga absoluta krav för innehållet i dessa program, t.ex. i fråga om utsläppskvantiteter eller tidtabeller. Meningen är att Finlands åtgärdsprogram skall utarbetas på basis av Koldioxidkommissionen II:s förslag år 1994.

Det generella målet i konventionen om stabilisering av utsläppen ger varje land möjligheter att överväga mera detaljerade mål och tidtabeller. Verkningarna på statsekonomin och samhället av konventionen och Finlands åtgärdsprogram, som utformas med stöd av konventionen, beror sålunda på ambitionsnivån i det nationella programmet. En bredare granskning av Finlands målsättning kommer att göras i samband med behandlingen av åtgärdsprogrammet.

I den energipolitiska redogörelsen till riksdagen hösten 1993 uppställdes som mål att stoppa koldioxidutsläppen från energiproduktionen och energiförbrukningen i slutet av 1990-talet. I redogörelsen har regeringen uttryckt som mål att i detta skede sträva efter att stabilisera nettokoldioxidutsläppen före år 2000. Flera industriländer samt Europeiska gemenskaperna har som sitt mål uttryckt att koldioxidutsläppen skall stabiliseras på 1990 års nivå fram till år 2000. I Finland är det inte möjligt att stabilisera utsläppen till 1990 års nivå före år 2000, utan att detta skulle ha betydande ekonomiska verkningar. Om sän-

kornas effekt däremot beaktas vid stabiliseringen, kan de kostnader som åtgärderna förorsakar samhällsekonomin minskas betydligt.

Konventionens långsiktiga mål om stabilisering av halterna av växthusgaser kräver betydande globala förändringar av samhällsstrukturer och verksamhetsformer. Det kommer att ta årtionden att uppnå målet. De långsiktiga effekterna i Finland av stabiliseringen av västhusgaserna är svåra att bedöma.

4. Propositionens statsekonomiska och organisatoriska verkningar

Godkännandet av propositionen har inga omedelbara statsekonomiska eller organisatoriska verkningar. Genomförandet av konventionens åtgärdsprogram kommer emellertid att påverka statsekonomin på olika sätt.

Konventionen innehåller ett generellt åtagande för de i konventionen uppräknade industriländerna, till vilka Finland hör, att delta i de merkostnader som utvecklingsländerna förorsakas genom konventionen. Enligt bestämmelserna i konventionen är finansieringen frivillig och besluten om den hör till det enskilda industrilandets beslutanderätt. Kriterierna för funktion och finansiering av klimatkonventionens finansiella mekanism bestäms vid partskonferensens första möte.

Det är meningen att Finlands andel av finansieringen av klimatkonventionen i regel skall erläggas i form av finansiella bidrag till GEF, som på interimbasis och eventuellt permanent, fungerar som klimatkonventionens finansiella mekanism. I budgeten för år 1993 har för Finlands finansiella bidrag till GEF beviljats fullmakter för åren 1994—1996 om sammanlagt 105 milj. mk. Det årliga bidraget, 35 milj. mk, ingår i budgeten för år 1993 i utrikesministeriets anslag under moment 24.99.66. Uppskattningen av bidragets storlek baserar sig på Finlands frivilliga åtagande under GEF:s första skede. Finlands bidrag kommer antagligen att stiga i slutet av perioden 1994—1996 då fondens tilläggsfinansieringsförhandlingar slutförts och överenskommelse nåtts om de allmänna principerna för fördelningen av finansierans ansvar. Finansieringen av klimatkonventionen är en av GEF:s fyra centrala finansieringsområden, och andelen projekt enligt klimatkonventionen av GEF:s totalfinansiering utgör ca 50 %.

5. Beredningen av konventionen och dess godkännande

I förhandlingarna om utarbetandet av konventionen, vilka pågick i ett och ett halvt år, utgick man från att ansvaret för bekämpningen av klimatförändring ligger hos världens alla stater. Vidare utgick man från att det är industriländerna som förorsakar merparten av utsläppen av växthusgaser och därför bör särskilda åtaganden gälla för dem i fråga om utsläppsreduktionerna. I förhandlingarna varierade de västliga industriländernas målsättningar. Europeiska ekonomiska gemenskapens linje var att i konventionen skriva in ett strängt, tidsbundet mål, dvs. att utsläppen skall stabiliseras på 1990 års nivå före år 2000. Förenta Staterna gick för sin del in för en bred och flexibel linje. Kompromissen är att industriländernas skyldigheter är flexibla och tillåter parterna att utan strikta tidtabeller använda olika metoder för begränsning av växthusgaser och ökning av sänkor för dem.

Utvecklingsländernas primära förhandlingsmål var att säkra att åtagandet om stabilisering av utsläppen skulle gälla endast industriländerna i det första skedet, eftersom utvecklingsländerna ville bevara möjligheten att öka utsläppen av växthusgaser för att främja sin ekonomiska utveckling. Skyldigheterna att begränsa utsläppen gäller sålunda endast de i bilaga I uppräknade industriländerna. Ett annat viktigt mål för utvecklingsländerna var att få en förbindelse av industriländerna om att de finansierar de merkostnader som utvecklingsländerna förorsakas av bekämpningen av och anpassningen till klimatförändring samt att de till utvecklingsländernas disposition ställer miljövänlig teknik och know-how.

Finland deltog genast från början aktivt i beredningsarbetet i FN:s förhandlingskommitté. I november 1990 tillsatte utrikesministeriet en bredbasig kommission med representanter för olika myndigheter och intresseorganisationer för beredningen av konventionen. Kommissionen följde med förhandlingarna och utformade Finlands ståndpunkter i frågor som blev aktuella under förhandlingarna.

Innan konventionen undertecknades, sändes den i maj 1992 ut för utlåtande till de centrala ministerierna samt också till Industrins centralförbund och Finlands Fackförbunds Centralorganisation. I samtliga utlåtanden ansågs det betydelsefullt att konventionen kommit till. Det

ansågs också att Finland har möjligheter att genomföra åtagandena i konventionen och att konventionen kan undertecknas. Finland undertecknade konventionen under Riokonferensen den 4 juni 1992.

En remissrunda om de lagstiftningsändringar som konventionen kräver verkställdes i början av år 1993. Remissinstanserna, dvs. justitieministeriet, trafikministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt miljöministeriet, konstaterade att konventionen inte innehåller bestämmelser som hör till lagstiftningens område. I flera utlåtanden anfördes dock att konventionen bör underställas riksdagens godkännande på grund av dess stora politiska och principiella betydelse. I utlåtandena ansågs det också

viktigt att Finland är med vid den första partskonferensen, som beslutar om utvecklandet av konventionen.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet och miljöministeriet. Finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, trafikministeriet samt handels- och industriministeriet har också hörts under beredningen. Dessutom har den av miljöministeriet tillsatta Koldioxidkommissionen II hörts under beredningen. Kommissionen bereder ett förslag till Finlands åtgärdsprogram för reducering av utsläppen av växthusgaser och utvecklande av sänkor för dem. Meningen är att kommissionens arbete skall slutföras före utgången av år 1993.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens innehåll

I *artikel 1* definieras de viktigaste begreppen i konventionen.

Artikel 2 innehåller konventionens mål, som är att stabilisera koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar farlig antropogen störning i klimatsystemet. Med hjälp av konventionen försöker man stabilisera koncentrationen av växthusgaser i atmosfären inom en tidsram som möjliggör en anpassning för ekosystemet, tryggar livsmedelsproduktionen och tillåter en hållbar ekonomisk utveckling.

Artikel 3 innehåller konventionens centrala principer. Länderna bör skydda klimatsystemet på grundval av rättvisa, enligt principen om gemensamt men olikartat ansvar, vilket betyder att utvecklingskillnaderna mellan utvecklingsländer och industriländer beaktas vid bekämpningen av klimatförändring. Man bör försöka förebygga klimatförändring genom preventiva och motverkande åtgärder. Vid genomförandet av konventionen fästs särskild uppmärksamhet på de fattigaste och med tanke på klimatförändringar mest sårbara utvecklingsländernas särställning. Enligt konventionen har parterna rätt till en hållbar ekonomisk utveckling. Dessutom konstateras det att åtgärderna för bekämpning av klimatförändring inte får bli en

förtäckt begränsning av internationell handel.

Artikel 4 innehåller parternas åtaganden. I stycke 1 åläggs samtliga parter gemensamma skyldigheter i fråga om åtgärder för bekämpning av klimatförändring. Till dessa hör bl.a. utarbetandet av nationella inventeringar om utsläpp och upptagning i sänkor av växthusgaser, formulerandet av nationella och regionala program för att motverka klimatförändring, internationellt samarbete vid anpassningen till verkningarna av klimatförändring, främjande av hållbar skötsel av sänkor och reservoarerna för växthusgaser, främjande av forskning och informationsutbyte om klimatförändring samt ökning av allmänhetens medvetenhet i fråga om klimatförändring. Dessutom bör parterna i mån av möjlighet beakta klimatförändringen också i planeringsarbetet inom olika samhällssektorer.

I stycke 2 i artikeln åtar sig de i bilagan till konventionen uppräknade industriländerna, till vilka Finland hör, att godkänna ett nationellt åtgärdsprogram som syftar till att motverka klimatförändring genom att begränsa utsläppen av växthusgaser och skydda och öka sänkorna och reservoarerna för växthusgaser. Meningen är att industriländerna med hjälp av dessa program skall sträva efter att återföra utsläppen av koldioxid och andra av konventionen reglerade växthusgaser till tidigare nivåer före

år 2000. Vid genomförandet av programmen beaktas dock individuella omständigheter i de enskilda industriländerna, t.ex. ekonomiska strukturer och resurstillgångar.

En part skall till partskonferensen lämna detaljerad information om de nationella programmen inom sex månader från det att konventionen trätt i kraft i förhållande till den parten. Denna information skall innehålla en bedömning av programmets effekter på utsläpp av växthusgaser och deras upptag i sänkor fram till år 2000. För industriländernas del har i konventionen inskrivits som mål att utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser skall återföras till 1990 års nivå. Industriländerna kan fullfölja dessa program tillsammans med andra parter. Den första partskonferensen beslutar om kriterierna för gemensamt genomförande. Enligt konventionen skall partskonferensen vid sin första session bedöma tillräckligheten hos åtagandena i artikel 4 och vidta de åtgärder som krävs.

Industriländerna åtar sig generellt finansieringen av utvecklingsländernas åtgärder för bekämpning av klimatförändring och av kostnaderna för nationella inventeringar av utsläpp och sänkor. Beträffande de länder i Öst- och Centraleuropa som genomgår en process för övergång till marknadsekonomi, tillåts en viss flexibilitet i fråga om uppfyllandet av de fastställda skyldigheterna.

Enligt artikel 5 skall parterna främja internationell forskning och systematisk observation som gäller klimatförändring.

I artikel 6 åtar sig parterna att främja utbildning, yrkesträning och allmänhetens medvetenhet om klimatförändring.

Artikel 7 innehåller bestämmelser om partskonferensen. Konferensen är högsta beslutande organ för konventionen, och den skall granska genomförandet av konventionen och fullgörandet av åtagandena enligt konventionen, försöka ordna den finansiering som behövs för genomförandet av konventionen och vid behov vidta åtgärder för att förbättra konventionens funktion. Det antas att partskonferensen kommer att sammanträda till sitt första möte i början av år 1995. Vid det första mötet fattar partskonferensen beslut om många frågor som är betydelsefulla för Finland, t.ex. kriterierna för upptag av växthusgaser i sänkor, och därför är det mycket viktigt att Finland kan delta i konferensen som fullvärdig part.

Artikel 8 gäller upprättandet av konvention-

ens sekretariat. Sekretariatet skall bistå partskonferensen och vid behov parterna i frågor som gäller genomförandet av konventionen. Ett permanent sekretariat utses vid partskonferensens första möte.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om ett underorgan för vetenskaplig och teknologisk rådgivning. Det skall bistå partskonferensen med den vetenskapliga utvärderingen av klimatförändring.

Enligt artikel 10 upprättas ett särskilt underorgan för tillsynen av konventionens genomförande. Det bedömer den information som parterna lämnar med stöd av artikel 12 och bistår partskonferensen med förberedelser för dess beslut.

Artikel 11 innehåller bestämmelser om finansieringsarrangemangen. Den finansiering som behövs försöker man tillhandahålla på gävbasis eller på villkor som är förmånliga för mottagaren. Förvaltningen av finansieringsmekanismen anförtros åt en befintlig internationell organisation. Dessutom innehåller artikeln de allmänna principerna för utvärdering av projekt som finansieras inom ramen för konventionen.

Enligt artikel 12 lämnar alla parter regelbundet information till partskonferensen om nationell inventering av utsläpp och upptag i sänkor av växthusgaser samt om sina åtgärder för genomförandet av konventionen. Industriländerna berörs dessutom av den särskilda skyldigheten att överlämna detaljerad information om uppfyllandet av åtagandena enligt artikel 4 stycke 2. Ett industriland skall inlämna sin första rapport inom sex månader efter det att konventionen trätt i kraft för den partens del. Övriga parter skall inlämna sina rapporter inom tre år från ikraftträdandet. Inventeringar av Finlands utsläpp och upptag i sänkor har gjorts bl.a. i handels- och industriministeriet och av Koldioxidkommissionen II, som bereder förslaget till Finlands årgärdsprogram.

Enligt artikel 13 kommer partskonferensen att överväga upprättandet av ett särskilt organ för lösande av frågor angående genomförandet av konventionen.

Artikel 14 innehåller bestämmelser om förfarandet vid tvistlösning. Tvister rörande tillämpning eller tolkning av konventionen försöker man i första hand lösa genom förhandling.

Om parterna inte når någon lösning i tvisten, skall den, med de berörda parternas samtycke,

hänskjutas till Internationella domstolen för avgörande eller biläggas genom skiljedom. En part kan förklara att den i enlighet med principen om ömsesidighet erkänner Internationella domstolens jurisdiktion eller obligatorisk skiljedom. Dessutom innehåller artikeln bestämmelser om förlikning, som resulterar i en rekommenderad lösning. Konventionen innehåller inga närmare bestämmelser om former och procedurer för skiljeförfarandet och inte heller några detaljerade bestämmelser om förlikningen. Meningen är att partskonferensen skall besluta om dessa bestämmelser och att de skall godkännas som en bilaga till konventionen.

Enligt *artikel 15* kan konventionen ändras vid ett ordinarie möte med partskonferensen. Parterna eftersträvar ett enhälligt beslut om ändringarna, men de kan antas med tre fjärdedels röstmajoritet bland de parter som är närvarande och röstar vid mötet. Parterna skall godkänna samtliga ändringar. För de parter del som godtagit en ändring träder ändringen i kraft den nittionde dagen efter den dag då tre fjärdedelar av samtliga parter har meddelat att de godtar ändringen.

Enligt *artikel 16* utgör bilagorna till konventionen en integrerad del av denna. Genom beslut av partskonferensen kan bilagor antas till konventionen. Bilagorna kan innehålla endast förteckningar, formulär eller annat beskrivande material som är av vetenskaplig, teknisk eller administrativ karaktär. I fråga om godkännandet av bilagor iakttas samma förfarande som vid ändring av konventionen. Bilagorna och ändringarna i dem träder i kraft för samtliga parter del sex månader efter det att villkoren för godkännandet uppfyllts, om inte en part meddelar att den motsätter sig en bilaga eller en ändring.

Artikel 17 gäller protokoll som kan antas till konventionen. Protokoll kan antas vid ordinarie möte med partskonferensen. Konventionen innehåller inga bestämmelser om ikraftträdandet av protokollen, utan detta bestäms särskilt i respektive protokoll.

Artikel 18 innehåller bestämmelser om rösträtt. Varje part har en röst. Organisationer för ekonomisk integration kan inom ramen för en särskilt fastställd behörighet utöva sin rösträtt med ett antal röster som är lika med det antal medlemsstater som är parter i konventionen. Organisationerna får inte utöva sin rösträtt om medlemsstaterna utövar sin rätt.

Enligt *artikel 19* är Förenta Nationernas generalsekreterare depositarie för konventionen.

Artikel 20 innehåller bestämmelser om undertecknandet av konventionen.

Artikel 21 innehåller bestämmelser om interimsanordningar för sekretariatet och finansieringsmekanismen. För den finansiella mekanismen på interimbasis svarar Globala miljöfonden, GEF. Interimsanordningarna tillämpas tills partskonferensens första möte är avslutat. Meningen är att konferensen skall komma överens om permanenta arrangemang vid sitt första möte.

Enligt *artikel 22* skall en stat som undertecknat konventionen ratificera eller godkänna den. Konventionen är också öppen för anslutning.

Enligt *artikel 23* träder konventionen i kraft den nittionde dagen efter den dag då det femtionde instrumentet enligt artikel 22 överlämnades. För parter som ansluter sig senare träder konventionen i kraft den nittionde dagen efter den dag då anslutningsinstrumentet deponerades.

Enligt *artikel 24* får inga reservationer göras till konventionen.

Enligt *artikel 25* kan en part frånträda konventionen när som helst efter det att tre år förflutit från den dag då konventionen trädde i kraft för den partens del. Ett frånträde träder i kraft ett år efter det att depositarien mottagit meddelande om det.

2. Ikraftträdande

Vid utgången av oktober 1993 var 36 stater parter till konventionen, bl.a. Förenta Staterna, Sverige, Norge, Kina och Japan. De 50 ratifikationer eller godkännanden som behövs för det internationella ikraftträdandet kommer enligt förväntningarna att uppnås under år 1993. Detta betyder att konventionen antagligen träder i kraft internationellt i början av år 1994. Meningen är att Finland skall godkänna konventionen innan den träder i kraft internationellt.

3. Behovet av riksdagens samtycke

Konventionen innehåller inte bestämmelser som hör till lagstiftningens område eller som annars kräver riksdagens samtycke enligt kon-

stitutionen. Regeringen anhåller dock om riksdagens samtycke till konventionen, eftersom den är principiellt viktig och bildar en ram för det framtida internationella samarbetet beträffande klimatförändring. Verkningarna av detta samarbete kommer att vara vittbärande och sträcka sig till flera områden i samhället.

Med stöd av vad som anförts ovan och i

enlighet med 69 § 2 mom. riksdagsordningen föreslås

att Riksdagen godkänner Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring, som upprättades i New York den 9 maj 1992.

Helsingfors den 26 november 1993

Republikens Presiden

MAUNO KOIVISTO

Utrikesminister *Heikki Haavisto*

(Översättning)

Förenta Nationernas

RAMKONVENTION om klimatförändring

Konventionens parter,
som konstaterar att förändring av jordens klimat och dess skadliga verkningar är en gemensam angelägenhet för hela mänskligheten,

som är oroad över att mänskliga verksamheter i avsevärd grad har ökat koncentrationerna av växthusgaser i atmosfären, att detta förstärker den naturliga växthuseffekten och att det kommer att leda till en genomsnittlig ytterligare uppvärmning av jordens yta och atmosfär och kan inverka skadligt på naturliga ekosystem och på mänsklighet,

som finner att den största andelen av tidigare och nuvarande globala utsläpp av växthusgaser har härstammat från industriländer, att utsläpp per capita i utvecklingsländer fortfarande är relativt låga och att andelen globala utsläpp som härstammar från utvecklingsländer kommer att öka för att tillgodose dessa länders sociala behov och utvecklingsbehov,

som är medvetna om de terrestra och marina ekosystemens roll och betydelse som sänkor och reservoarer för växthusgaser,

som finner att det finns många osäkerheter i förutsägelser om klimatförändring, i synnerhet vad gäller tidsbestämning, omfattning och dess regionala mönster,

som konstaterar att klimatförändringens globala karaktär kräver bredast möjliga samarbete mellan alla länder, med deltagande i en effektiv och lämplig internationell svarsreaktion i enlighet med deras gemensamma men olikartade ansvar och respektive förmåga samt deras sociala och ekonomiska förhållanden,

som erinrar om de relevanta föreskrifterna i deklarationen från Förenta Nationernas konferens om den mänskliga miljön, antagen i Stockholm den 16 juni 1972,

som också erinrar om att stater, i överensstämmelse med Förenta Nationernas stadga

United Nations framework

CONVENTION on climate change

The Parties to this Convention,
Acknowledging that change in the Earth's climate and its adverse effects are a common concern of humankind,

Concerned that human activities have been substantially increasing the atmospheric concentrations of greenhouse gases, that these increases enhance the natural greenhouse effect, and that this will result on average in an additional warming of the Earth's surface and atmosphere and may adversely affect natural ecosystems and humankind,

Noting that the largest share of historical and current global emissions of greenhouse gases has originated in developed countries, that per capita emissions in developing countries are still relatively low and that the share of global emissions originating in developing countries will grow to meet their social and development needs,

Aware of the role and importance in terrestrial and marine ecosystems of sinks and reservoirs of greenhouse gases,

Noting that there are many uncertainties in predictions of climate change, particularly with regard to the timing, magnitude and regional patterns thereof,

Acknowledging that the global nature of climate change calls for the widest possible cooperation by all countries and their participation in an effective and appropriate international response, in accordance with their common but differentiated responsibilities and respective capabilities and their social and economic conditions,

Recalling the pertinent provisions of the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, adopted at Stockholm on 16 June 1972,

Recalling also that States have, in accordance with the Charter of the United Nations

och folkrättens principer, har den suveräna rättigheten att utnyttja sina egna tillgångar i enlighet med sin egen miljö- och utvecklingspolitik, och ansvaret för att tillse att aktiviteter inom sin jurisdiktion eller kontroll inte förorsakar skada på miljön i andra stater eller i områden utanför gränserna för nationell jurisdiktion,

som ånya bekräftar principen om staters suveränitet i det internationella samarbetet med att bemöta klimatförändring,

som anser att stater bör införa effektiv miljölagstiftning, att miljönormer, verksamhetsmål och prioriteringar bör avspegla de miljö- och utvecklingsmässiga sammanhang de tillämpas i, normer som tillämpas av vissa länder kan vara olämpliga och ge oberättigade ekonomiska och sociala kostnader för andra länder, i synnerhet utvecklingsländer,

som erinrar om föreskrifterna i generalförsamlingens resolution 44/228 av den 22 december 1989 på Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling samt om resolutionerna 43/53 av den 6 december 1988, 44/207 av den 22 december 1989, 45/212 av den 21 december 1990 och 46/169 av den 19 december 1991 om skydd av det globala klimatet för nutida och framtida generationer av mänskligheten,

som också erinrar om föreskrifterna i generalförsamlingens resolution 44/206 av den 22 december 1989 om de möjliga skadliga effekterna av en stigande havsnivå på öar och kustområden, i synnerhet lågt liggande kustområden, samt de relevanta föreskrifterna i generalförsamlingens resolution 44/172 av den 19 december 1989 om genomförande av handlingsplanen för att bekämpa ökenspridning,

som vidare erinrar om Wienkonventionen av år 1985 för skydd av ozonskiktet och Montrealprotokollet av år 1987 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, i dess lydelse av den 29 juni 1989,

som noterar ministerdeklarationen från den andra världsklimatkonferensen, antagen den 7 november 1990,

som är medvetna om det värdefulla analytiska arbete som utförs av många stater om klimatförändring, och om de viktiga bidragen från Meteorologiska världsorganisationen, Förenta nationernas miljöprogram och andra organ och organisationer och delar inom Förenta nationerna liksom andra internationella och mellanstatliga organ till utbytet av veten-

and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Reaffirming the principle of sovereignty of States in international cooperation to address climate change,

Recognizing that States should enact effective environmental legislation, that environmental standards, management objectives and priorities should reflect the environmental and developmental context to which they apply, and that standards applied by some countries may be inappropriate and of unwarranted economic and social cost to other countries, in particular developing countries,

Recalling the provisions of General Assembly resolution 44/228 of 22 December 1989 on the United Nations Conference on Environment and Development, and resolutions 43/53 of 6 December 1988, 44/207 of 22 December 1989, 45/212 of 21 December 1990 and 46/169 of 19 December 1991 on protection of global climate for present and future generations of mankind,

Recalling also the provisions of General Assembly resolution 44/206 of 22 December 1989 on the possible adverse effects of sealevel rise on islands and coastal areas, particularly low-lying coastal areas and the pertinent provisions of General Assembly resolution 44/172 of 19 December 1989 on the implementation of the Plan of Action to Combat Desertification,

Recalling further the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, 1985, and the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, 1987, as adjusted and amended on 29 June 1990,

Noting the Ministerial Declaration of the Second World Climate Conference adopted on 7 November 1990,

Conscious of the valuable analytical work being conducted by many States on climate change and of the important contributions of the World Meteorological Organization, the United Nations Environment Programme and other organs, organizations and bodies of the United Nations system, as well as other international and intergovernmental bodies, to the

skapliga forskningsresultat och till samordningen av forskning,

som anser att steg som erfordras för att förstå och bemöta klimatförändring kommer att vara miljömässigt, socialt och ekonomiskt mest effektiva om de baseras på relevanta vetenskapliga, tekniska och ekonomiska överväganden och kontinuerligt omvärderas i ljuset med av nya rön inom dessa områden,

som anser att olika åtgärder för att bemöta klimatförändring kan ha ett eget ekonomiskt berättigande och också kan bidra till att lösa andra miljöproblem,

som också inser behovet av att industriländer skrider till omedelbar handling på ett flexibelt sätt på grundval av klara prioriteringar, som ett första steg mot övergripande åtgärdsstrategier på global, nationell och, då så överenskommits, regional nivå, som beaktar alla växthusgaser, med vederbörlig hänsyn tagen till dessas relativa bidrag till ökningen av växthuseffekten,

som vidare anser att lågt liggande och andra små öländer, länder med lågt liggande kustområden, torra eller halvtorra områden eller områden som är utsatta för översvämningar, torka och ökenspridning, samt utvecklingsländer med ömtåliga bergiga ekosystem är särskilt sårbara för de skadliga effekterna av klimatförändring,

som inser de särskilda svårigheterna för de länder, i synnerhet utvecklingsländer, vars ekonomi är särskilt beroende av produktion, användning och export av fossila bränslen, till följd av åtgärder som vidtas för att begränsa utsläpp av växthusgaser,

som bekräftar att motåtgärder mot klimatförändring borde samordnas med social och ekonomisk utveckling på ett integrerat sätt i syfte att undvika skadlig inverkan på denna utveckling med fullt beaktande av utvecklingsländernas rättmätiga prioriterade behov att uppnå varaktig ekonomisk tillväxt och avskaffande av fattigdom,

som anser att alla länder, i synnerhet utvecklingsländer, behöver tillgång till erforderliga resurser för att uppnå en hållbar social och ekonomisk utveckling, och att för att utvecklingsländer skall kunna göra framsteg i riktning mot detta mål, kommer deras energiförbrukning att behöva öka, med hänsyn tagen till möjligheterna att uppnå högre energieffektivitet och begränsa utsläppen av växthusgaser i allmänhet, inklusive genom tillämpning av nya

exchange of results of scientific research and the coordination of research,

Recognizing that steps required to understand and address climate change will be environmentally, socially and economically most effective if they are based on relevant scientific, technical and economic considerations and continually re-evaluated in the light of new findings in these areas,

Recognizing that various actions to address climate change can be justified economically in their own right and can also help in solving other environmental problems,

Recognizing also the need for developed countries to take immediate action in a flexible manner on the basis of clear priorities, as a first step towards comprehensive response strategies at the global, national and, where agreed, regional levels that take into account all greenhouse gases, with due consideration of their relative contributions to the enhancement of the greenhouse effect,

Recognizing further that low-lying and other small island countries, countries with low-lying coastal, arid and semi-arid areas or areas liable to floods, drought and desertification, and developing countries with fragile mountainous ecosystems are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change,

Recognizing the special difficulties of those countries, especially developing countries, whose economies are particularly dependent on fossil fuel production, use and exportation, as a consequence of action taken on limiting greenhouse gas emissions,

Affirming that responses to climate change should be coordinated with social and economic development in an integrated manner with a view to avoiding adverse impacts on the latter, taking into full account the legitimate priority needs of developing countries for the achievement of sustained economic growth and the eradication of poverty,

Recognizing that all countries, especially developing countries, need access to resources required to achieve sustainable social and economic development and that, in order for developing countries to progress towards that goal, their energy consumption will need to grow taking into account the possibilities for achieving greater energy efficiency and for controlling greenhouse gas emissions in general, including through the application of new

teknologier på villkor som gör sådan tillämpning ekonomiskt och socialt fördelaktig,

som är beslutna att skydda klimatsystemet åt nutida och framtida generationer,
harkommit överens om följande:

Artikel 1

*Definitioner **

I denna konvention avses med:

1. "Skadliga effekter av klimatförändring" förändringar i den fysiska miljön eller i ett områdes växt- och djurliv till följd av en klimatförändring som har betydande skadlig inverkan på sammansättningen, motståndskraften eller produktiviteten hos naturliga eller anlagda ekosystem eller på funktionen av socio-ekonomiska system eller på mänsklig hälsa och välfärd.

2. "Klimatförändring" en förändring av klimatet, som är direkt eller indirekt hänförlig till mänsklig verksamhet, som ändrar sammansättningen av den globala atmosfären, och som går utöver naturliga klimatvariationer som observerats under jämförbara tidsperioder.

3. "Klimatsystem" atmosfären, hydrosfären, biosfären och geosfären sammantagna, samt dessas inbördes samspel.

4. "Utsläpp" frigörandet av växthusgaser och/eller ämnen till atmosfären över ett angivet område och en angiven tidsperiod.

5. "Växthusgaser" de gasformiga beståndsdelar i atmosfären, både naturliga och antropogena, som absorberar och återsänder infraröd strålning.

6. "Organisation för regional ekonomisk integration" en organisation, bildad av suveräna stater i en viss region, som har behörighet vad gäller frågor som regleras i denna konvention eller dess protokoll och som vederbörligen har bemyndigats, i överensstämmelse med sina interna förfaranden, att underteckna, ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till de berörda handlingarna.

7. "Reservoar" en eller flera komponenter av klimatsystemet där en växthusgas eller ett ämne som kan bilda en växthusgas blir lagrad.

technologies on terms which make such an application economically and socially beneficial,

Determined to protect the climate system for present and future generations,

Have agreed as follows:

Article 1

*Definitions**

For the purposes of this Convention:

1. "Adverse effects of climate change" means changes in the physical environment or biota resulting from climate change which have significant deleterious effects on the composition, resilience or productivity of natural and managed ecosystems or on the operation of socio-economic systems or on human health and welfare.

2. "Climate change" means a change of climate which is attributed directly or indirectly to human activity that alters the composition of the global atmosphere and which is in addition to natural climate variability observed over comparable time periods.

3. "Climate system" means the totality of the atmosphere, hydrosphere, biosphere and geosphere and their interactions.

4. "Emissions" means the release of greenhouse gases and/or their precursors into the atmosphere over a specified area and period of time.

5. "Greenhouse gases" means those gaseous constituents of the atmosphere, both natural and anthropogenic, that absorb and re-emit infrared radiation.

6. "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States of a given region which has competence in respect of matters governed by this Convention or its protocols and has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to the instruments concerned.

7. "Reservoir" means a component or components of the climate system where a greenhouse gas or a precursor of a greenhouse gas is stored.

*) Artiklarnas titlar är medtagna enbart som en hjälp för läsaren.

*) Titles of articles are included solely to assist the reader.

8. "Sänka" varje process, aktivitet eller mekanism som avlägsnar en växthusgas, en aerosol eller ett ämne som kan bilda en växthusgas, från atmosfären.

9. "Källa" varje process eller aktivitet som frigör en växthusgas, en aerosol eller ett ämne som kan bilda en växthusgas till atmosfären.

Artikel 2

Mål

Slutmålet för denna konvention och varje hithörande legal handling som partskonferensen kan komma att anta är att uppnå, i överensstämmelse med de relevanta förskrifterna i konventionen, att atmosfärens koncentration av växthusgaser stabiliseras på en nivå som skulle förhindra farlig antropogen störning i klimatsystemet. En sådan nivå bör vara uppnådd inom en tidsram som är tillräcklig för att tillåta ekosystem att anpassa sig naturligt till klimatförändring, att säkerställa att livsmedelsproduktion inte hotas och att möjliggöra för ekonomisk utveckling att fortgå på ett hållbart sätt.

Artikel 3

Principer

I sitt agerande för att uppnå konventionens mål och genomföra dess bestämmelser skall parterna vägledas av, bland annat följande:

1. Parterna bör skydda klimatsystemet åt nutida och framtida generationer av mänskligheten på grundval av rättvisa och i överensstämmelse med sitt gemensamma, men olikartade ansvar och respektive förmåga. Således bör parter som är industriländer ta ledningen i kampen mot klimatförändring och dess skadliga effekter.

2. De särskilda behoven och speciella omständigheterna hos parter som är utvecklingsländer, speciellt de som är särskilt sårbara för skadliga effekter av klimatförändring, och hos de parter, särskilt parter som är utvecklingsländer, som skulle komma att tvingas bära en oproportionerlig och onormal börda enligt konventionen, bör tas under fullt övervägande.

3. Parterna bör vidta förebyggande åtgärder för att förutse, förhindra eller minimera orsakerna till klimatförändring och motverka dess skadliga effekter. Där det föreligger hot om

8. "Sink" means any process, activity or mechanism which removes a greenhouse gas, an aerosol or a precursor of a greenhouse gas from the atmosphere.

9. "Source" means any process or activity which releases a greenhouse gas, an aerosol or a precursor of a greenhouse gas into the atmosphere.

Article 2

Objective

The ultimate objective of this Convention and any related legal instruments that the Conference of the Parties may adopt is to achieve, in accordance with the relevant provisions of the Convention, stabilization of greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system. Such a level should be achieved within a time-frame sufficient to allow ecosystems to adapt naturally to climate change, to ensure that food production is not threatened and to enable economic development to proceed in a sustainable manner.

Article 3

Principles

In their actions to achieve the objective of the Convention and to implement its provisions, the Parties shall be guided, *inter alia*, by the following:

1. The Parties should protect the climate system for the benefit of present and future generations of humankind, on the basis of equity and in accordance with their common but differentiated responsibilities and respective capabilities. Accordingly, the developed country Parties should take the lead in combating climate change and the adverse effects thereof.

2. The specific needs and special circumstances of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, and of those Parties, especially developing country Parties, that would have to bear a disproportionate or abnormal burden under the Convention, should be given full consideration.

3. The Parties should take precautionary measures to anticipate, prevent or minimize the causes of climate change and mitigate its adverse effects. Where there are threats of

allvarlig eller oåterkallelig skada, bör inte avsaknaden av full vetenskaplig säkerhet användas som förevändning för att uppskjuta sådana åtgärder, med beaktande av att politik och åtgärder för att hantera klimatförändring bör vara kostnadseffektiva så att de säkerställer globala fördelar till lägsta möjliga kostnad. För att uppnå detta bör politiken och åtgärderna ta hänsyn till olika socio-ekonomiska sammanhang, vara övergripande, gälla alla relevanta källor, sänkor och reservoarer av växthusgaser och anpassning samt omfatta alla ekonomiska sektorer. Ansträngningar för att bemöta en klimatförändring kan utföras på samarbetsbasis mellan intresserade parter.

4. Parterna har rätt till och bör främja en hållbar utveckling. Politik och åtgärder för att skydda klimatsystemet mot förändringar förorsakade av människan bör vara anpassade till varje lands specifika förhållanden och integrerade i nationella utvecklingsprogram, under beaktande av att ekonomisk utveckling är väsentlig för vidtagande av åtgärder för att bemöta klimatförändring.

5. Parterna bör samarbeta om att främja ett stödjande och öppet internationellt ekonomiskt system som skulle leda till hållbar ekonomisk tillväxt och utveckling för alla parter som är utvecklingsländer, och därmed möjliggöra för dem att bättre bemöta problemen med klimatförändring. Åtgärder vidtagna för att bekämpa klimatförändring, inklusive unilaterala åtgärder, bör inte utgöra ett medel för godtycklig eller oöverbäddad diskriminering eller en förträckt begränsning av internationell handel.

Artikel 4

Åtaganden

1. Alla parter, med hänsyn tagen till sitt gemensamma men olikartade ansvar och sina särskilda nationella och regionala utvecklingsprioriter, mål och förhållanden, skall:

a) Utveckla, periodiskt uppdatera, publicera och ställa till partskonferensens förfogande, i enlighet med artikel 12, nationella inventeringar över antropogena utsläpp från växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet, med användande av jämförbar metodik att enas om vid partskonferensen;

b) Formulera, genomföra, publicera och re-

serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty should not be used as a reason for postponing such measures, taking into account that policies and measures to deal with climate change should be cost-effective so as to ensure global benefits at the lowest possible cost. To achieve this, such policies and measures should take into account different socio-economic contexts, be comprehensive, cover all relevant sources, sinks and reservoirs of greenhouse gases and adaptation, and comprise all economic sectors. Efforts to address climate change may be carried out cooperatively by interested Parties.

4. The Parties have a right to, and should, promote sustainable development. Policies and measures to protect the climate system against human-induced change should be appropriate for the specific conditions of each Party and should be integrated with national development programmes, taking into account that economic development is essential for adopting measures to address climate change.

5. The Parties should cooperate to promote a supportive and open international economic system that would lead to sustainable economic growth and development in all Parties, particularly developing country Parties, thus enabling them better to address the problems of climate change. Measures taken to combat climate change, including unilateral ones, should not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on international trade.

Article 4

Commitments

1. All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, shall:

(a) Develop, periodically update, publish and make available to the Conference of the Parties, in accordance with Article 12, national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties;

(b) Formulate, implement, publish and reg-

gelbundet uppdatera nationella och, då så är tillämpligt, regionala program som innehåller åtgärder för att motverka klimatförändring genom inriktning på antropogena utsläpp från källor och upptag i sänkor av alla växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet, och åtgärder för att underlätta ändamålsenlig anpassning till klimatförändring;

c) Främja och samarbeta om utveckling, tillämpning och spridning, inklusive överföring och teknologier, kunskaper och processer som reglerar, minskar eller förhindrar antropogena utsläpp av växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet inom alla relevanta sektorer, inklusive energi-, transport-, industri-, jordbruks-, skogsbruks- och avfallshanteringssektorerna;

d) Främja hållbar skötsel, och främja och samarbeta om bevarande och ökning, i tillämpliga fall, av sänkor och reservoarer för alla växthusgaser, som inte regleras av Montrealprotokollet, inklusive biomassa, skogar och oceaner lika väl som andra ekosystem på land, vid kusten och i vatten,

e) Samarbeta om förberedelser för anpassning till följderna av en klimatförändring; utveckla och förfinna lämpliga och samordnade planer för kustområdesförvaltning, vattenresurser och jordbruk, samt för skydd och rehabilitering av områden, särskilt i Afrika, påverkade av torka och ökenspridning såväl som översvämningar;

f) Beakta klimatförändringar, så långt det är rimligt, i relevant social, ekonomisk och miljömässig politik och handlande, samt utnyttja lämpliga metoder, till exempel konsekvensbedömningar, nationellt formulerade och fastställda, i syfte att minimera de skadliga effekter på ekonomin, folkhälsan och miljöns kvalitet av projekt eller åtgärder som de vidtar för att motverka eller anpassa sig till klimatförändring,

g) Främja och samarbeta om vetenskaplig, teknologisk, teknisk, socio-ekonomisk och annan forskning, systematisk observation och utveckling av dataarkiv angående klimatsystemet och avsedd att öka förståelsen och minska eller undanröja de kvarstående osäkerheterna om orsakerna, verkningarna, omfattningen och tidsbestämningen av klimatförändring samt de ekonomiska och sociala konsekvenserna av olika svarsstrategier;

h) Främja och samarbeta om fullt, öppet och snabbt utbyte av relevant vetenskaplig,

ularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change by addressing anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, and measures to facilitate adequate adaptation to climate change;

(c) Promote and cooperate in the development, application and diffusion, including transfer, of technologies, practices and processes that control, reduce or prevent anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in all relevant sectors, including the energy, transport, industry, agriculture, forestry and waste management sectors;

(d) Promote sustainable management, and promote and cooperate in the conservation and enhancement, as appropriate, of sinks and reservoirs of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, including biomass, forests and oceans as well as other terrestrial, coastal and marine ecosystems;

(e) Cooperate in preparing for adaptation to the impacts of climate change; develop and elaborate appropriate and integrated plans for coastal zone management, water resources and agriculture, and for the protection and rehabilitation of areas, particularly in Africa, affected by drought and desertification, as well as floods;

(f) Take climate change considerations into account, to the extent feasible, in their relevant social, economic and environmental policies and actions, and employ appropriate methods, for example impact assessments, formulated and determined nationally, with a view to minimizing adverse effects on the economy, on public health and on the quality of the environment, of projects or measures undertaken by them to mitigate or adapt to climate change;

(g) Promote and cooperate in scientific, technological, technical, socio-economic and other research, systematic observation and development of data archives related to the climate system and intended to further the understanding and to reduce or eliminate the remaining uncertainties regarding the causes, effects, magnitude and timing of climate change and the economic and social consequences of various response strategies;

(h) Promote and cooperate in the full, open and prompt exchange of relevant scientific,

teknologisk, teknisk, socio-ekonomisk och rättslig information angående klimatsystemet och klimatförändring, och de ekonomiska och sociala följderna av olika åtgärdsstrategier;

i) Främja och samarbeta om utbildning, yrkesträning och allmänhetens medvetenhet avseende klimatförändring och uppmuntra till det bredaste deltagande i denna process, inklusive av icke-statliga organisationer, samt

j) Överlämna information angående genomförande till partskonferensen, i enlighet med artikel 12.

2. Parterna från industriländerna och övriga parter upptagna i bilaga I åtar sig specifikt vad som föreskrivs i det följande:

a) Var och en av dessa parter skall föra nationell¹⁾ politik och vidta motsvarande åtgärder för att motverka en klimatförändring, genom att begränsa sina antropogena utsläpp av växthusgaser och skydda och öka sina sänkor och reservoarer av växthusgaser. Denna politik och dessa åtgärder kommer att visa att industriländer tar ledningen i att förändra långsiktiga trender för antropogena utsläpp i överensstämmelse med konventionens mål, och anser att återgången i slutet av innevarande decennium till tidigare nivåer av antropogena utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet skulle bidra till en sådan förändring, och beaktar olikheterna i dessa parter utgångslägen och angreppssätt, ekonomiska strukturer och resurstillgångar, behovet av att vidmakthålla stark och hållbar ekonomisk tillväxt, tillgängliga teknologier och andra individuella omständigheter, såväl som behovet av rättvisa och lämpliga bidrag från var och en av dessa parter till den globala strävan mot detta mål. Dessa parter kan genomföra sådan politik och sådana åtgärder gemensamt med andra parter att bidra till uppfyllandet av konventionens mål, särskilt det mål som anges i detta stycke;

b) För att främja framsteg i detta syfte, skall var och en av dessa parter, inom sex månader efter det att konventionen har trätt i kraft för berörd part och därefter med regelbundna intervaller, och i enlighet med artikel 12, överlämna detaljerad information om sin poli-

technological, technical, socio-economic and legal information related to the climate system and climate change, and to the economic and social consequences of various response strategies;

(i) Promote and cooperate in education, training and public awareness related to climate change and encourage the widest participation in this process, including that of non-governmental organizations; and

(j) Communicate to the Conference of the Parties information related to implementation, in accordance with Article 12.

2. The developed country Parties and other Parties included in annex I commit themselves specifically as provided for in the following:

(a) Each of these Parties shall adopt national¹⁾ policies and take corresponding measures on the mitigation of climate change, by limiting its anthropogenic emissions of greenhouse gases and protecting and enhancing its greenhouse gas sinks and reservoirs. These policies and measures will demonstrate that developed countries are taking the lead in modifying longer-term trends in anthropogenic emissions consistent with the objective of the Convention, recognizing that the return by the end of the present decade to earlier levels of anthropogenic emissions of carbon dioxide and other greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol would contribute to such modification, and taking into account the differences in these Parties' starting points and approaches, economic structures and resource bases, the need to maintain strong and sustainable economic growth, available technologies and other individual circumstances, as well as the need for equitable and appropriate contributions by each of these Parties to the global effort regarding that objective. These Parties may implement such policies and measures jointly with other Parties and may assist other Parties in contributing to the achievement of the objective of the Convention and, in particular, that of this subparagraph;

(b) In order to promote progress to this end, each of these Parties shall communicate within six months of the entry into force of the Convention for it and periodically thereafter, and in accordance with Article 12, detailed information on its policies and measures re-

¹⁾ Detta innefattar målsättningar och åtgärder som antas av organisationer för regional ekonomisk integration.

¹⁾ This includes policies and measures adopted by regional economic integration organizations.

tik och sina åtgärder enligt punkt a ovan, såväl som om sina därefter beräknade antropogena utsläpp från källor och upptag i sänkor av växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet för den period som anges i punkt, med målet att individuellt eller gemensamt återgå till sina 1990 års nivåer för dessa antropogena utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet. Denna information kommer att granskas av partskonferensen vid dess första möte och regelbundet därefter, i enlighet med artikel 7;

c) Beräkningar av utsläpp från källor och upptag i sänkor för växthusgaser för de syften som anges i punkt b ovan, bör ta i beaktande bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap, inklusive den effektiva kapaciteten hos sänkor och de respektive bidragen från sådana gaser till en klimatförändring. Partskonferensen skall överväga och enas om metodiker för dessa beräkningar vid sitt första möte och därefter regelbundet granska dem;

d) Partskonferensen skall vid sin första session pröva om bestämmelserna i punkt a och b ovan är tillräckliga. Prövningen skall ske med hjälp av bästa tillgängliga vetenskapliga information och bedömning av en klimatförändring och dess följder såväl som relevant teknisk, social och ekonomisk information. På grundval av denna prövning skall partskonferensen vidta lämpliga åtgärder, som kan innefatta antagande av ändringar av åtagandena i punkterna a och b ovan. Partskonferensen skall, vid sitt första möte, också fatta beslut om kriterier för gemensam implementering såsom indikeras i punkt a ovan. En andra prövning av punkterna a och b skall äga rum inte senare än den 31 december 1998, och därefter med regelbundna intervall, fastställda av partskonferensen, tills konventionens mål är uppnått;

e) Var och en av dessa parter skall:

- (i) samordna, om tillämpligt med andra sådana parter, relevanta ekonomiska och administrativa instrument som utvecklats för att uppnå konventionens mål;
- (ii) identifiera och regelbundet pröva sin egen politik och praxis som uppmuntrar aktiviteter som leder till högre nivåer av antropogena utsläpp av växthusgaser som inte regleras av Montrealprotokollet än vad som eljest skulle vara fallet;

ferred to in subparagraph (a) above, as well as on its resulting projected anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol for the period referred to in subparagraph (a), with the aim of returning individually or jointly to their 1990 levels these anthropogenic emissions of carbon dioxide and other greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. This information will be reviewed by the Conference of the Parties, at its first session and periodically thereafter, in accordance with Article 7;

(c) Calculations of emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases for the purposes of subparagraph (b) above should take into account the best available scientific knowledge, including of the effective capacity of sinks and the respective contributions of such gases to climate change. The Conference of the Parties shall consider and agree on methodologies for these calculations at its first session and review them regularly thereafter;

(d) The Conference of the Parties shall, at its first session, review the adequacy of subparagraphs (a) and (b) above. Such review shall be carried out in the light of the best available scientific information and assessment on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Based on this review, the Conference of the Parties shall take appropriate action, which may include the adoption of amendments to the commitments in subparagraphs (a) and (b) above. The Conference of the Parties, at its first session, shall also take decisions regarding criteria for joint implementation as indicated in subparagraph (a) above. A second review of subparagraphs (a) and (b) shall take place not later than 31 December 1998, and thereafter at regular intervals determined by the Conference of the Parties, until the objective of the Convention is met;

(e) Each of these Parties shall:

- (i) coordinate as appropriate with other such Parties, relevant economic and administrative instruments developed to achieve the objective of the Convention; and
- (ii) identify and periodically review its own policies and practices which encourage activities that lead to greater levels of anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol than would otherwise occur;

f) Partskonferensen skall, inte senare än den 31 december 1998, granska tillgänglig information i syfte att fatta beslut om sådana tillägg till listorna i bilagorna I och II som kan vara lämpliga, med godkännande av den part som berörs;

g) Varje part som inte är upptagen i bilaga I kan i sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande-, eller anslutningsinstrument eller vid varje tidpunkt därefter anmäla till depositarien att den anser sig vara bunden av punkterna a och b ovan. Depositarien skall informera de övriga undertecknarna och parterna om varje sådan anmälan.

3. Parterna från industriländerna och övriga utvecklade parter upptagna i bilaga II skall tillhandahålla nya och additionella finansiella resurser för att bestrida de överenskomna totala kostnaderna som parter från utvecklingsländer vidkänns för uppfyllandet av sina förpliktelser enligt artikel 12, punkt 1. De skall också tillhandahålla sådana finansiella resurser, inklusive teknologiöverföring, som parter från utvecklingsländer behöver för att bestrida de överenskomna totala tillkommande kostnaderna för genomförande av åtgärder som omfattas av punkt 1 i denna artikel och som har överenskommit mellan en part som är ett utvecklingsland och den internationella enhet eller de internationella enheter som åsyftas i artikel 11, i överensstämmelse med den artikeln. Vid genomförandet av dessa åtaganden skall hänsyn tas till behovet av tillräcklighet och förutsebarhet i medelsflödet samt vikten av lämplig fördelning av bördan mellan parterna från industriländer.

4. Parterna från industriländer och övriga utvecklade parter upptagna i bilaga II skall också bistå de parter från utvecklingsländer, som är särskilt sårbara för skadliga effekter av klimatförändring med att bestrida kostnader för anpassning till sådana skadliga effekter.

5. Parterna från industriländer och övriga utvecklade parter upptagna i bilaga II skall vidta alla praktiskt genomförbara steg för att främja, underlätta och finansiera, om lämpligt, överföring av eller tillgång till, miljömässigt sunda teknologier och kunskaper till andra parter, särskilt parter från utvecklingsländer, för att möjliggöra för dessa att uppfylla konventionens bestämmelser. I denna process skall parterna från industriländer stödja utvecklingen och förbättringen av utvecklingsländernas inhemska kapaciteter och teknologier.

(f) The Conference of the Parties shall review, not later than 31 December 1998, available information with a view to taking decisions regarding such amendments to the lists in annexes I and II as may be appropriate, with the approval of the Party concerned;

(g) Any Party not included in annex I may, in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or at any time thereafter, notify the Depositary that it intends to be bound by subparagraphs (a) and (b) above. The Depositary shall inform the other signatories and Parties of any such notification.

3. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in complying with their obligations under Article 12, paragraph 1. They shall also provide such financial resources, including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of implementing measures that are covered by paragraph 1 of this Article and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11, in accordance with that Article. The implementation of these commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among the developed country Parties.

4. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall also assist the developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change in meeting costs of adaptation to those adverse effects.

5. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies and know-how to other Parties, particularly developing country Parties, to enable them to implement the provisions of the Convention. In this process, the developed country Parties shall support the development and enhancement of endogenous capacities and technologies of developing country Parties.

Andra parter och organisationer med möjlighet därtill kan också bistå med att underlätta överföring av sådana teknologier.

6. Vid genomförandet av åtagandena enligt punkt 2 ovan skall partskonferensen medge en viss flexibilitet för de parter i bilaga 1 som genomgår en process för övergång till marknadsekonomi, för att stärka dessa parters förmåga att bemöta klimatförändring, inklusive i förhållande till den tidigare nivå som valts som jämförelse för antropogena utsläpp av växthusgaser, som inte regleras av Montreal-protokollet.

7. Den omfattning i vilken parterna från utvecklingsländerna effektivt kommer att genomföra sina åtaganden under konventionen kommer att vara avhängig av att parter från industriländer effektivt genomför sina åtaganden under konventionen beträffande finansiella resurser och teknologiöverföring, och kommer att till fullo beakta att ekonomisk och social utveckling och avskaffande av fattigdom är de första och övergripande prioriteterna för parterna från utvecklingsländer.

8. Vid genomförandet av åtagandena i denna artikel skall parterna till fullo överväga vilka åtgärder som är nödvändiga enligt konventionen, inklusive åtgärder som rör finansiering, försäkring och teknologiöverföring, för att tillgodose de särskilda behoven och angelägenheterna hos parter från utvecklingsländer som uppstår på grund av de skadliga effekterna av en klimatförändring och/eller inverkan av genomförandet motåtgärder, i synnerhet på:

- a) små öländer,
- b) länder med lågt liggande kustområden,
- c) länder med torra och halvtorra områden, skogbevuxna områden och områden som riskerar skogsdöd,
- d) länder med områden som ofta utsätts för naturkatastrofer,
- e) länder som riskerar torka och ökenspridning,
- f) länder med hög luftförorening i storstadsområden,
- g) länder med områden med känsliga ekosystem, inklusive bergsekosystem,
- h) länder, vars ekonomier är mycket beroende av inkomster som härrör från tillverkning, bearbetning och export och/eller förbrukning av fossila bränslen och besläktade energiintensiva produkter, samt

Other Parties and organizations in a position to do so may also assist in facilitating the transfer of such technologies.

6. In the implementation of their commitments under paragraph 2 above, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties to the Parties included in annex I undergoing the process of transition to a market economy, in order to enhance the ability of these Parties to address climate change, including with regard to the historical level of anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol chosen as a reference.

7. The extent to which developing country Parties will effectively implement their commitments under the Convention will depend on the effective implementation by developed country Parties of their commitments under the Convention related to financial resources and transfer of technology and will take fully into account that economic and social development and poverty eradication are the first and overriding priorities of the developing country Parties.

8. In the implementation of the commitments in this Article, the Parties shall give full consideration to what actions are necessary under the Convention, including actions related to funding, insurance and the transfer of technology, to meet the specific needs and concerns of developing country Parties arising from the adverse effects of climate change and/or the impact of the implementation of response measures, especially on:

- (a) Small island countries;
- (b) Countries with low-lying coastal areas;
- (c) Countries with arid and semi-arid areas, forested areas and areas liable to forest decay;
- (d) Countries with areas prone to natural disasters;
- (e) Countries with areas liable to drought and desertification;
- (f) Countries with areas of high urban atmospheric pollution;
- (g) Countries with areas with fragile ecosystems, including mountainous ecosystems;
- (h) Countries whose economies are highly dependent on income generated from the production, processing and export, and/or on consumption of fossil fuels and associated energy-intensive products; and

i) länder utan egen kust och länder med genomfartstrafik.

Dessutom kan partskonferensen vidta åtgärder, om så är lämpligt, med avseende på denna punkt.

9. Parterna skall till fullo beakta de specifika behoven och de speciella förhållandena hos de minst utvecklade länderna i sina åtgärder avseende finansiering och teknologiöverföring.

10. Parterna skall, i enlighet med artikel 10, vid genomförandet av sina åtaganden enligt konventionen överväga situationen hos parterna, i synnerhet utvecklingsländer, med ekonomier som är sårbara för skadliga effekter av genomförandet av åtgärder för att bemöta en klimatförändring. Detta gäller särskilt för parter med ekonomier som är mycket beroende av inkomster som härrör från produktionen, bearbetningen och exporten och/eller förbrukningen av fossila bränslen och besläktade energiintensiva produkter och/eller från användningen av fossila bränslen, för vilka sådana parter har stora svårigheter att byta till alternativ.

Artikel 5

Forskning och systematisk observation

När de utför sina åtaganden enligt artikel 4, punkt 1 g skall parterna:

a) Stödja och ytterligare utveckla, om så är lämpligt, internationella och mellanstatliga program och nätverk av organisationer som syfter till att definiera, utföra, värdera och finansiera forskning, datainsamling och systematisk observation, med beaktande av behovet av att minimera dubbelarbete;

b) Stödja internationella och mellanstatliga ansträngningar att stärka systematisk observation och nationell vetenskaplig och teknisk forskningskapacitet och forskningsförmåga, i synnerhet hos utvecklingsländer, och för att främja tillgång till, och utbyte av, data och analyser av dessa data från områden bortom nationell jurisdiktion samt

c) Beakta de speciella intressena och behoven hos utvecklingsländer och samarbeta för att förbättra dessas inhemska kapacitet och förmåga att delta i de ansträngningar, som åsyftas i punkterna a och b ovan.

(i) Land-locked and transit countries.

Further, the Conference of the Parties may take actions, as appropriate, with respect to this paragraph.

9. The Parties shall take full account of the specific needs and special situations of the least developed countries in their actions with regard to funding and transfer of technology.

10. The Parties shall, in accordance with Article 10, take into consideration in the implementation of the commitments of the Convention the situation of Parties, particularly developing country Parties, with economies that are vulnerable to the adverse effects of the implementation of measures to respond to climate change. This applies notably to Parties with economies that are highly dependent on income generated from the production, processing and export, and/or consumption of fossil fuels and associated energy-intensive products and/or the use of fossil fuels for which such Parties have serious difficulties in switching to alternatives.

Article 5

Research and systematic observation

In carrying out their commitments under Article 4, paragraph 1 (g), the Parties shall:

(a) Support and further develop, as appropriate, international and intergovernmental programmes and networks or organizations aimed at defining, conducting, assessing and financing research, data collection and systematic observation, taking into account the need to minimize duplication of effort;

(b) Support international and intergovernmental efforts to strengthen systematic observation and national scientific and technical research capacities and capabilities, particularly in developing countries, and to promote access to, and the exchange of, data and analyses thereof obtained from areas beyond national jurisdiction; and

(c) Take into account the particular concerns and needs of developing countries and cooperate in improving their endogenous capacities and capabilities to participate in the efforts referred to in subparagraphs (a) and (b) above.

Artikel 6

Utbildning, yrkesträning och allmänhetens medvetenhet

När de utför sina åtaganden enligt artikel 4, punkt 1 i skall parterna:

a) Främja och underlätta på nationell och, om så är lämpligt, subregional och regional nivå, samt i överensstämmelse med nationell lagstiftning och bestämmelser, och inom sina respektive kapaciteter:

(i) utveckling och genomförande av program för utbildning och för att höja allmänhetens medvetenhet om klimatförändring och dess effekter,

(ii) tillgång för allmänheten till information om klimatförändring och dess effekter;

(iii) deltagande av allmänheten i bemötande av klimatförändring och dess effekter och i utveckling av ändamålsenliga motåtgärder, samt

(iv) träning av vetenskaplig, teknisk och ledande administrativ personal.

b) Samarbeta om och främja, på internationell nivå, samt, där så är tillämpligt, med utnyttjande av befintliga organ:

(i) utvecklandet och utbytet av material för utbildning och för att höja allmänhetens medvetenhet om klimatförändring och dess effekter, samt

(ii) utvecklandet och genomförandet av utbildnings- och träningsprogram, inklusive stärkande av nationella institutioner och utbyte eller tillhandahållande av personal för att träna experter inom detta område, i synnerhet för utvecklingsländer.

Artikel 7

Partskonferensen

1. En partskonferensens upprättas härmed.

2. Partskonferensen skall, som högsta organ för denna konvention, regelbundet granska implementeringen av konventionen och varje härmed sammanhängande juridiskt dokument som konferensen kan komma att anta, och skall, inom sitt mandat, fatta de beslut som är nödvändiga för att främja det effektiva genomförandet av konventionen. För detta ändamål skall den:

a) Med jämna mellanrum granska parternas förpliktelser och de institutionella arrangemangen under konventionen i ljuset av kon-

Article 6

Education, training and public awareness

In carrying out their commitments under Article 4, paragraph 1 (i), the Parties shall:

(a) Promote and facilitate at the national and, as appropriate, subregional and regional levels, and in accordance with national laws and regulations, and within their respective capacities:

(i) the development and implementation of educational and public awareness programmes on climate change and its effects;

(ii) public access to information on climate change and its effects;

(iii) public participation in addressing climate change and its effects and developing adequate responses; and

(iv) training of scientific, technical and managerial personnel.

(b) Cooperate in and promote, at the international level, and, where appropriate, using existing bodies:

(i) the development and exchange of educational and public awareness material on climate change and its effects; and

(ii) the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national institutions and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries.

Article 7

Conference of the Parties

1. A Conference of the Parties is hereby established.

2. The Conference of the Parties, as the supreme body of this Convention, shall keep under regular review the implementation of the Convention and any related legal instruments that the Conference of the Parties may adopt, and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote the effective implementation of the Convention. To this end, it shall:

(a) Periodically examine the obligations of the Parties and the institutional arrangements under the Convention, in the light of the

ventionens mål, erfarenhet vunnen vid dess genomförande samt utvecklingen av vetenskaplig och teknologisk kunskap;

b) Främja och underlätta utbytet av information om åtgärder som vidtagits av parterna för att bemöta klimatförändring och dess effekter, med hänsyn tagen till parternas olika omständigheter, ansvar och förmåga och deras respektive åtaganden under konventionen;

c) Underlätta, på begäran av två eller flera parter, samordningen av åtgärder som de vidtagit för att bemöta klimatförändring och dess effekter, med hänsyn tagen till parternas olika omständigheter, ansvar och förmåga och deras respektive åtaganden under konventionen;

d) Främja och vägleda, i enlighet med konventionens mål och bestämmelser, utvecklingen och den återkommande förbättringen av jämförbar metodik, som partskonferensen skall enas om, bland annat för färdigställandet av inventeringar över utsläpp av växthusgaser från källor och upptag i sänkor, samt för utvärdering av effektiviteten av åtgärder för att begränsa utsläppen och öka upptagen av dessa gaser;

e) Utvärdera, på grundval av all information som tillställts den i enlighet med konventionens bestämmelser, parternas genomförande av konventionen, de övergripande effekterna av de åtgärder som vidtagits med anledning av konventionen, i synnerhet miljömässiga, ekonomiska och sociala effekter liksom dessas samlade inverkan och den utsträckning i vilken framsteg görs i riktning mot konventionens mål;

f) Behandla och anta regelbundna rapporter om genomförandet av konventionen och tillse att dessa publiceras;

g) Utfärda rekommendationer i frågor som är nödvändiga för genomförandet av konventionen;

h) Sträva efter att anskaffa finansiella resurser i enlighet med artikel 4, punkterna 3 till 5, samt artikel 11;

i) Upprätta sådana underorgan som bedöms nödvändiga för genomförandet av konventionen;

j) Granska rapporter från underorganen och tillhandahålla vägledning för dessa;

k) Enas om och, i samstämmighet, anta procedurregler och finansiella regler för partskonferensen och underorganen;

objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge:

(b) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under the Convention;

(c) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under the Convention;

(d) Promote and guide, in accordance with the objective and provisions of the Convention, the development and periodic refinement of comparable methodologies, to be agreed on by the Conference of the Parties, *inter alia*, for preparing inventories of greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks and for evaluating the effectiveness of measures to limit the emissions and enhance the removals of these gases;

(e) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of the Convention the implementation of the Convention by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to the Convention, in particular environmental, economic and social effects as well as their cumulative impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;

(f) Consider and adopt regular reports on the implementation of the Convention and ensure their publication;

(g) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of the Convention;

(h) Seek to mobilize financial resources in accordance with Article 4, paragraphs 3, 4 and 5, and Article 11;

(i) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of the Convention;

(j) Review reports submitted by its subsidiary bodies and provide guidance to them;

(k) Agree upon and adopt, by consensus, rules of procedure and financial rules for itself and for any subsidiary bodies;

l) Söka och utnyttja, då så är lämpligt, de tjänster, det samarbete och de upplysningar som tillhandahålls av kompetenta internationella organisationer och mellanstatliga och icke-statliga organ; samt

m) Utöva sådana övriga funktioner som erfordras för att uppnå konventionens mål, liksom alla andra funktioner som den tilldelats i enlighet med konventionen.

3. Partskonferensen skall, vid sitt första möte, anta procedurregler för sig och för de underorgan som upprättats av genom konventionen, vilket skall inkludera beslutsprocedurer för frågor som inte redan omfattas av beslutsprocedurer föreskrivna i konventionen. Sådana procedurer kan innehålla krav på specificerade majoriteter för fattande av vissa beslut.

4. Partskonferensens första möte skall sammankallas av det interimsekreteriat som åsyftas i artikel 21 och skall äga rum inte senare än ett år efter den dag konventionen träder i kraft. Därefter skall ordinarie möten hållas varje år, om inte partskonferensen beslutar annat.

5. Extra möten med partskonferensen skall hållas vid sådana övriga tidpunkter som kan komma att bedömas nödvändiga av konferensen, eller på skriftlig begäran av någon part, förutsatt att denna begäran, inom sex månader efter det att den har sänts ut till alla parter av sekretariatet, stöds av minst en tredjedel av parterna.

6. Förenta Nationerna, dess fackorgan och Internationella atomenergikommissionen liksom varje medlemsstat eller observatörer i dessa som inte är en part till konventionen får representeras vid partskonferensens möten som observatörer. Varje organ eller fackorgan, såväl nationellt eller internationellt, statligt eller icke-statligt, som är behörigt i frågor som omfattas av konventionen och som har informerat sekretariatet om sin önskan att vara representerat vid partskonferensens möte som observatör kan ges tillträde, såvida inte minst en tredjedel av de närvarande parterna motsätter sig. Observatörers tillträde och deltagande skall följa de procedurregler som antagits av partskonferensen.

(l) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies; and

(m) Exercise such other functions as are required for the achievement the objective of the Convention as well as all other functions assigned to it under the Convention.

3. The Conference of the Parties shall, at its first session, adopt its own rules of procedure as well as those of the subsidiary bodies established by the Convention, which shall include decision-making procedures for matters not already covered by decision-making procedures stipulated in the Convention. Such procedures may include specified majorities required for the adoption of particular decisions.

4. The first session of the Conference of the Parties shall be convened by the interim secretariat referred to in Article 21 and shall take place not later than one year after the date of entry into force of the Convention. Thereafter, ordinary sessions of the Conference of the Parties shall be held every year unless otherwise decided by the Conference of the Parties.

5. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one-third of the Parties.

6. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not Party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by the Convention, and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties as an observer, may be so admitted unless at least one-third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure adopted by the Conference of the Parties.

Artikel 8

Sekretariat

1. Ett sekretariat upprättas härmed.
2. Sekretariatets funktioner skall vara:
 - a) Att arrangera för möten med partskonferensen och dess underorgan, upprättade enligt konventionen, och att tillhandahålla de tjänster som erfordras för dessa;
 - b) Att sammanställa och vidarebefordra rapporter som inlämnas till det;
 - c) Att underlätta bistånd till parterna, i synnerhet parter från utvecklingsländer, på begäran, för sammanställande och spridning av information som erfordras i enlighet med konventionens bestämmelser;
 - d) Att sammanställa rapporter om sina aktiviteter och framlägga dessa för partskonferensen;
 - e) Att säkerställa den nödvändiga samordningen med sekretariatet för andra relevanta internationella organ;
 - f) Att under övergripande vägledning från partskonferensen ingå sådana administrativa och kontraktssnliga arrangemang som kan erfordras för ett effektivt fullgörande av sina funktioner; samt
 - g) Att utföra de andra sekretariatsuppgifter som specificerats i konventionen och i något av dess protokoll, samt sådana övriga uppgifter som kan komma att bestämmas av partskonferensen.
3. Partskonferensen skall, vid sitt första möte, utse ett permanent sekretariat och arrangera för dess funktion.

Artikel 9

Underorgan för vetenskaplig och teknologisk rådgivning

1. Ett underorgan för vetenskaplig och teknologisk rådgivning upprättas härmed för att förse partskonferensen och, om så är lämpligt, dess övriga underorgan med läglig information och rådgivning i vetenskapliga och teknologiska frågor som rör konventionen. Detta underorgan skall vara öppet för deltagande av alla parter och det skall representera olika fackinriktningar. Det skall bestå av regeringsrepresentanter med kompetens inom relevant expertområde. Det skall rapportera regelbundet till partskonferensen om alla delar av sin verksamhet.

Article 8

Secretariat

1. A secretariat is hereby established.
2. The functions of the secretariat shall be:
 - (a) To make arrangements for sessions of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies established under the Convention and to provide them with services as required;
 - (b) To compile and transmit reports submitted to it;
 - (c) To facilitate assistance to the Parties, particularly developing country Parties, on request, in the compilation and communication of information required in accordance with the provisions of the Convention;
 - (d) To prepare reports on its activities and present them to the Conference of the Parties;
 - (e) To ensure the necessary coordination with the secretariats of other relevant international bodies;
 - (f) To enter, under the overall guidance of the Conference of the Parties, into such administrative and contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions; and
 - (g) To perform the other secretariat functions specified in the Convention and in any of its protocols and such other functions as Ky be determined by the Conference of the Parties.
3. The Conference of the Parties, at its first session, shall designate a permanent secretariat and make arrangements for its functioning.

Article 9

Subsidiary body for scientific and technological advice

1. A subsidiary body for scientific and technological advice is hereby established to provide the Conference of the Parties and, as appropriate its other subsidiary bodies with timely information and advice on scientific and technological matters relating to the Convention. This body shall be open to participation by all Parties and shall be multidisciplinary. It shall comprise government representatives competent in the relevant field of expertise. It shall report regularly to the Conference of the Parties on all aspects of its work.

2. Under vägledning från partskonferensen och med utnyttjande av befintliga kompetenta internationella organ skall detta organ:

a) Tillhandahålla utvärderingar av det vetenskapliga kunskapsläget vad gäller klimatförändringar och dess effekter;

b) Sammanställa vetenskapliga utvärderingar om effekterna av åtgärder som vidtas för konventionens genomförande;

c) Identifiera nyskapande, effektiva och aktuella teknologier och kunskande och yttra sig över sätt och medel att främja utveckling och/eller överföra sådana teknologier;

d) Tillhandahålla råd om vetenskapliga program, internationellt samarbete inom forskning och utveckling avseende klimatförändring, såväl som om sätt och medel att stödja inhemskt uppbyggande av kapacitet i utvecklingsländer; samt

e) Svara på vetenskapliga, teknologiska och metodologiska frågor som partskonferensen och dess underorgan kan komma att ställa till organet.

3. Uppgifterna och direktiven för detta organ kan vidareutvecklas av partskonferensen.

Artikel 10

Underorgan för genomförande

1. Ett underorgan för genomförande etableras härmed, för att bistå partskonferensen med utvärdering och granskning av konventionens faktiska genomförande. Detta organ skall vara öppet för deltagande av alla parter och bestå av regeringsrepresentanter som är experter på frågor som rör klimatförändring. Det skall regelbundet rapportera till partskonferensen om alla delar av sin verksamhet.

2. Under vägledning från partskonferensen skall detta organ:

a) Överväga den information som lämnats i enlighet med artikel 12, punkt 1 för att utvärdera den övergripande sammanlagda effekten av de åtgärder som vidtagits av parterna i ljuset av de senaste vetenskapliga rönen i fråga om klimatförändring;

b) Överväga den information som lämnats i enlighet med artikel 12, punkt 2, för att bistå partskonferensen med att utföra de granskningar som erfordras enligt artikel 4, punkt 2 d); samt

2. Under the guidance of the Conference of the Parties, and drawing upon existing competent international bodies, this body shall:

(a) Provide assessments of the state of scientific knowledge relating to climate change and its effects;

(b) Prepare scientific assessments on the effects of measures taken in the implementation of the Convention;

(c) Identify innovative, efficient and state-of-the-art technologies and know-how and advise on the ways and means of promoting development and/or transferring such technologies;

(d) Provide advice on scientific programmes, international cooperation in research and development related to climate change, as well as on ways and means of supporting endogenous capacity-building in developing countries; and

(e) Respond to scientific, technological and methodological questions that the Conference of the Parties and its subsidiary bodies may put to the body.

3. The functions and terms of reference of this body may be further elaborated by the Conference of the Parties.

Article 10

Subsidiary body for implementation

1. A subsidiary body for implementation is hereby established to assist the Conference of the Parties in the assessment and review of the effective implementation of the Convention. This body shall be open to participation by all Parties and comprise government representatives who are experts on matters related to climate change. It shall report regularly to the Conference of the Parties on all aspects of its work.

2. Under the guidance of the Conference of the Parties, this body shall:

(a) Consider the information communicated in accordance with Article 12, paragraph 1, to assess the overall aggregated effect of the steps taken by the Parties in the light of the latest scientific assessments concerning climate change;

(b) consider the information communicated in accordance with Article 12, paragraph 2, in order to assist the Conference of the Parties in carrying out the reviews required by Article 4, paragraph 2 (d); and

c) Bistå partskonferensen, om så är tillämpligt, med förberedelse och genomförandet av dess beslut.

Artikel 11

Finansieringsmekanism

1. En mekanism för tillhandahållande av finansiella resurser på gåvobasis eller koncessionella villkor, inklusive överföring av teknologi, definieras härmed. Den skall fungera under vägledning från och vara redovisnings-skyldig inför partskonferensen, som skall besluta om dess politik, programprioriteringar och behörighetskriterier i anslutning till denna konvention. Dess förvaltning skall anförtros åt en eller flera befintliga internationella enheter.

2. Den finansiella mekanismen skall ha en rättvis och balanserad representation från alla parter inom ett styrsystem som är öppet för insyn.

3. Partskonferensen och den enhet eller de enheter som anförtros förvaltningen av den finansiella mekanismen skall enas om arrangemang för att verkställa innehållet i ovanstående stycken, vilket skall inkludera följande:

a) Formen för att säkerställa att de finansierade projekten för att bemöta en klimatförändring överensstämmer med den politik och de programprioriteringar och behörighetskriterier som fastställts av partskonferensen;

b) Formen genom vilka ett visst finansieringsbeslut kan omprövas i ljuset av denna politik och dessa programprioriteringar och behörighetskriterier;

c) Tillhandahållande från enheten/enheterna till partskonferensen, av regelbundna rapporter om finansieringsverksamheten, som överensstämmer med kravet på redovisningsskyldighet enligt punkten 1 ovan; samt

d) Bestämning på ett förutsägbart och identifierbart sätt av det medelsbelopp som är nödvändigt och tillgängligt för genomförandet av denna konvention och de villkor enligt vilka detta belopp med jämna mellanrum skall omprövas.

4. Partskonferensen skall vidta åtgärder för att genomföra ovannämnda föreskrifter vid sitt första möte, under granskning av och med hänsyn till de interimsanordningar som anges i artikel 21, punkt 3, och skall besluta om huruvida dessa interimsanordningar skall bibehållas. Inom fyra år därefter skall partskonfe-

(c) Assist the Conference of the Parties, as appropriate, in the preparation and implementation of its decisions.

Article 11

Financial mechanism

1. A mechanism for the provision of financial resources on a grant or concessional basis, including for the transfer of technology, is hereby defined. It shall function under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties, which shall decide on its policies, programme priorities and eligibility criteria related to this Convention. Its operation shall be entrusted to one or more existing international entities.

2. The financial mechanism shall have an equitable and balanced representation of all Parties within a transparent system of governance.

3. The Conference of the Parties and the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism shall agree upon arrangements to give effect to the above paragraphs, which shall include the following:

(a) Modalities to ensure that the funded projects to address climate change are in conformity with the policies, programme priorities and eligibility criteria established by the Conference of the Parties;

(b) Modalities by which a particular funding decision may be reconsidered in light of these policies, programme priorities and eligibility criteria;

(c) Provision by the entity or entities of regular reports to the Conference of the Parties on its funding operations, which is consistent with the requirement for accountability set out in paragraph 1 above; and

(d) Determination in a predictable and identifiable manner of the amount of funding necessary and available for the implementation of this Convention and the conditions under which that amount shall be periodically reviewed.

4. The Conference of the Parties shall make arrangements to implement the above-mentioned provisions at its first session, reviewing and taking into account the interim arrangements referred to in Article 21, paragraph 3, and shall decide whether these interim arrangements shall be maintained. Within four years

rensen göra en översyn av den finansiella mekanismen och vidta lämpliga åtgärder.

5. Parterna från industriländer kan också tillhandahålla, och parter från utvecklingsländer tillgodogöra sig, finansiella resurser i anslutning till genomförandet av konventionen genom bilaterala, regionala eller andra multilaterala kanaler.

Artikel 12

Förmedling av information rörande genomförande

1. I enlighet med artikel 4, punkt 1 skall varje part lämna följande information till partskonferensen genom sekretariatet:

a) En nationell inventering av antropogena utsläpp från källor och upptag i sänkor för alla växthusgaser, som inte regleras av Montrealprotokollet, i den utsträckning dess förmåga tillåter och med användande av jämförbara metodiker, som partskonferensen skall främja och enas om;

b) En allmän beskrivning av åtgärder parten vidtagit eller planerat för att genomföra konventionen; samt

c) Varje annan information som parten anser relevant för att uppnå konventionens mål och lämpad att inkludera i sin rapport inklusive, om rimligt, material som är relevant för beräkningar av globala utsläppstrender.

2. Varje part från industriländer och varje annan part upptagen i bilaga 1 skall i sin rapport medta följande information:

a) En detaljerad beskrivning av den politik och de åtgärder som har vidtagits för att genomföra dess åtaganden enligt artikel 4, punkterna 2 a) och 2 b); samt

b) En specificerad uppskattning av de effekter den politik och de åtgärder som åsyftas i delpunkt under punkt a) ovan kommer att ha på antropogena utsläpp från dess källor och upptag i dess sänkor för växthusgaser under den period som åsyftas i artikel 4, punkterna 2 a).

3. Dessutom skall varje part från industriländerna och varje annan utvecklad part upptagen i bilaga 2 medta detaljerade uppgifter om åtgärder vidtagna i enlighet med artikel 4, punkterna 3, 4 och 5.

thereafter, the Conference of the Parties shall review the financial mechanism and take appropriate measures.

5. The developed country Parties may also provide and developing country Parties avail themselves of, financial resources related to the implementation of the Convention through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12

Communication of information related to implementation

1. In accordance with Article 4, paragraph 1, each Party shall communicate to the Conference of the Parties, through the secretariat, the following elements of information:

(a) A national inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, to the extent its capacities permit, using comparable methodologies to be promoted and agreed upon by the Conference of the Parties;

(b) A general description of steps taken or envisaged by the Party to implement the Convention; and

(c) Any other information that the Party considers relevant to the achievement of the objective of the Convention and suitable for inclusion in its communication, including, if feasible, material relevant for calculations of global emission trends.

2. Each developed country Party and each other Party included in annex I shall incorporate in its communication the following elements of information:

(a) A detailed description of the policies and measures that it has adopted to implement its commitment under Article 4, paragraph 2 (a) and 2 (b); and

(b) A specific estimate of the effects that the policies and measures referred to in subparagraph (a) immediately above will have on anthropogenic emissions by its sources and removals by its sinks of greenhouse gases during the period referred to in Article 4, paragraph 2 (a).

3. In addition, each developed country Party and each other developed Party included in annex II shall incorporate details of measures taken in accordance with Article 4, paragraphs 3, 4 and 5.

4. Parter från utvecklingsländer kan, på frivillig basis, föreslå projekt för finansiering, inklusive specifika teknologier, material, utrustning, tekniker eller förfaranden, som skulle behövas för att genomföra sådana projekt tillsammans med, om möjligt, en beräkning av alla tillkommande kostnader, av utsläppsreduktionerna och av ökade upptagen av växthusgaser, såväl som en beräkning av de därav följande fördelarna.

5. Varje part från industriländer och varje annan part upptagen i bilaga 1 skall inlämna sin första rapport inom sex månader efter det att konventionen har trätt i kraft för denna part. Varje part som inte är upptagen i bilagen skall inlämna sin första rapport inom tre år efter det att konventionen har trätt i kraft för denna part, eller efter det att finansiella resurser finns tillhandahålls i enlighet med artikel 4, punkt 3. Parter som är minst utvecklade länder får inlämna sin första rapport efter eget gottfinnande. Frekvensen för efterföljande rapporter från alla parter skall avgöras av partskonferensen, med hänsyn tagen till den differentierade tidsplan som fastställs i denna stycke.

6. Information inlämnad av parterna enligt denna artikel skall så snart som möjligt vidarebefordras av sekretariatet till partskonferensen och till eventuella berörda underorgan. Om nödvändigt skall procedurerna för inlämnande av information övervägas ytterligare av partskonferensen.

7. Från och med sitt första möte skall partskonferensen ordna med tillhandahållande av tekniskt och finansiellt stöd till parter från utvecklingsländer, på begäran, för att sammanställa och inlämna information enligt denna artikel såväl som för att identifiera de tekniska och finansiella behov som är förknippade med föreslagna projekt och motåtgärder enligt artikel 4. Sådant stöd kan tillhandahållas av andra parter, av behöriga internationella organisationer och av sekretariatet, om lämpligt.

8. Varje grupp av parter kan, med förbehåll för riktlinjer antagna av partskonferensen och förhandsanmälan till partskonferensen, inlämna en gemensam rapport om uppfyllandet av sina åtaganden enligt denna artikel, under förutsättning att en sådan rapport innehåller information om hur var och en av dessa parter uppfyller sina enskilda förpliktelser under konventionen.

4. Developing country Parties may, on a voluntary basis, propose projects for financing, including specific technologies, materials, equipment, techniques or practices that would be needed to implement such projects, along with, if possible, an estimate of all incremental costs, of the reductions of emissions and increments of removals of greenhouse gases, as well as an estimate of the consequent benefits.

5. Each developed country Party and each other Party included in annex I shall make its initial communication within six months of the entry into force of the Convention for that Party. Each Party not so listed shall make its initial communication within three years of the entry into force of the Convention for that Party, or of the availability of financial resources in accordance with Article 4, paragraph 3. Parties that are least developed countries may make their initial communication at their discretion. The frequency of subsequent communications by all Parties shall be determined by the Conference of the Parties, taking into account the differentiated timetable set by this paragraph.

6. Information communicated by Parties under this Article shall be transmitted by the secretariat as soon as possible to the Conference of the Parties and to any subsidiary bodies concerned. If necessary, the procedures for the communication of information may be further considered by the Conference of the Parties.

7. From its first session, the Conference of the Parties shall arrange for the provision to developing country Parties of technical and financial support, on request, in compiling and communicating information under this Article, as well as in identifying the technical and financial needs associated with proposed projects and response measures under Article 4. Such support may be provided by other Parties, by competent international organizations and by the secretariat, as appropriate.

8. Any group of Parties may, subject to guidelines adopted by the Conference of the Parties, and to prior notification to the Conference of the Parties, make a joint communication in fulfilment of their obligations under this Article, provided that such a communication includes information on the fulfilment by each of these Parties of its individual obligations under the Convention.

9. Information som mottagits av sekretariatet och som är betecknad som konfidentiell av en part, i enlighet med kriterier som skall fastställas av partskonferensen, skall av sekretariatet föras samman med annan information för att skydda dess konfidentiella karaktär innan den görs tillgänglig för något av de organ som handhar förmedling och granskning av information.

10. Med förbehåll för punkt 9 ovan, och utan att prejudicera varje parts möjlighet att offentliggöra sin rapport när den så önskar, skall sekretariatet göra rapporter från parterna under denna artikel allmänt tillgängliga, vid den tidpunkt då de överlämnas till partikonferensen.

Artikel 13

Lösande av frågor angående genomförande

Partskonferensen skall vid sitt första möte överväga upprättandet av en multilateral konsultativ process, tillgänglig för parterna på dessas begäran, för lösande av frågor angående genomförandet av konventionen.

Artikel 14

Tvistlösning

1. I händelse av tvist mellan två eller flera parter rörande tolkning eller tillämpning av konventionen skall de berörda parterna söka bilägga tvisten genom förhandling eller andra fredliga medel enligt deras eget val.

2. Vid ratifikation, godtagande och godkännande av eller anslutning till konventionen, eller närhelst därefter, kan en part som inte är en organisation för regional ekonomisk integration deklarerat i ett skriftligt dokument som inlämnas till depositarien att den, vad gäller tvist rörande tolkningen eller tillämpningen av konventionen, i och med detta och utan särskild överenskommelse erkänner som obligatoriskt gentemot alla parter som godtar samma förpliktelse:

a) Hänskjutande av tvisten till Internationella domstolen, och/eller

b) Skiljedom enligt procedurer som antas av partskonferensen så snart detta är möjligt, intagna i en bilaga om skiljedom.

9. Information received by the secretariat that is designated by a Party as confidential, in accordance with criteria to be established by the Conference of the Parties, shall be aggregated by the secretariat to protect its confidentiality before being made available to any of the bodies involved in the communication and review of information.

10. Subject to paragraph 9 above, and without prejudice to the ability of any Party to make public its communication at any time, the secretariat shall make communications by Parties under this Article publicly available at the time they are submitted to the Conference of the Parties.

Article 13

Resolution of questions regarding implementation

The Conference of the Parties shall, at its first session, consider the establishment of a multilateral consultative process, available to Parties on their request, for the resolution of questions regarding the implementation of the Convention.

Article 14

Settlement of disputes

1. In the event of a dispute between any two or more Parties concerning the interpretation or application of the Convention, the Parties concerned shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their own choice.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to the Convention or at any time thereafter, a Party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, in respect of any dispute concerning the interpretation or application of the Convention, it recognizes as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Submission of the dispute to the International Court of Justice, and/or

(b) Arbitration in accordance with procedures to be adopted by the Conference of the Parties as soon as practicable, in an annex on arbitration.

En part som är en organisation för regional ekonomisk integration kan utfärda en deklARATION med lika effekt i fråga om skiljedom enligt de procedurer som åsyftas i b) ovan.

3. En deklARATION enligt punkt 2 ovan skall förbli i kraft tills den upphör i enlighet med sina villkor eller tills tre månader efter det att en skriftlig anmälan om dess återkallande har inlämnats till depositarien.

4. En ny deklARATION, en anmälan om återkallande eller en deklARATIONs upphörande skall på intet sätt påverka pågående förhandlingar inför Internationella domstolen eller skiljedomstolen, såvida inte parterna i tvisten enas om annat.

5. Med förbehåll för punkt 2 ovan, om efter tolv månader från anmälan av en part till en annan om att en tvist föreligger dem emellan, berörda parterna inte har kunnat lösa sin tvist genom de medel som anges i punkt 1 ovan, skall tvisten på begäran av den tvistande parterna underställas förlikning.

6. En förlikningskommission skall bildas på begäran av en av de tvistande parterna. Kommissionen skall bestå av lika antal ledamöter utsedda av varje berörd part samt en ordförande vald gemensamt av de av vardera parten utsedda ledamöterna. Kommissionen skall lämna ett förslag till lösning, som parterna förut-sättningslöst skall ta under övervägande.

7. Ytterligare procedurer avseende förlikning skall antas av partskonferensen så snart detta är möjligt, i en bilaga om förlikning.

8. Bestämmelserna i denna artikel skall tillämpas på alla tillhörande juridiska instrument som partskonferensen kan komma att anta, såvida inte det enskilda instrumentet anger annat.

Artikel 15

Ändringar av konventionen

1. Varje part kan föreslå ändringar av konventionen.

2. Ändringar av konventionen skall antas på en ordinarie möte med partskonferensen. Texten till varje föreslagna ändring av konventionen skall överlämnas till parterna av sekretariatet åtminstone sex månader före det möte, vid

A Party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b) above.

3. A declaration made under paragraph 2 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.

4. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the arbitral tribunal, unless the parties to the dispute otherwise agree.

5. Subject to the operation of paragraph 2 above, if after twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the Parties concerned have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 above, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to conciliation.

6. A conciliation commission shall be created upon the request of one of the parties to the dispute. The commission shall be composed of an equal number of members appointed by each party concerned and a chairman chosen jointly by the members appointed by each party. The commission shall render a recommendatory award, which the parties shall consider in good faith.

7. Additional procedures relating to conciliation shall be adopted by the Conference of the Parties, as soon as practicable, in an annex on conciliation.

8. The provisions of this Article shall apply to any related legal instrument which the Conference of the Parties may adopt unless the instrument provides otherwise.

Article 15

Amendments to the Convention

1. Any Party may propose amendments to the Convention.

2. Amendments to the Convention shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties. The text of any proposed amendment to the Convention shall be communicated to the Parties by the secretariat at

vilket den föreslås bli antagen. Sekretariatet skall också meddela föreslagna ändringar till konventionen signatärer samt, för kännedom, till depositarien.

3. Parterna skall göra sitt yttersta för att komma överens om varje föreslagen ändring av konventionen med enhällighet. Om alla ansträngningar till enhällighet är uttömda och ingen överenskommelse uppnådd, skall ändringen som en sista utväg antas med tre fjärdedels röstmajoritet bland de parter som är närvarande och röstar vid mötet. Den antagna ändringen skall av sekretariatet meddelas till depositarien, som skall delge den till alla parter för dessas godtagande.

4. Instrument avseende godtagande av en ändring skall överlämnas till depositarien. En ändring antagen i enlighet med punkt 3 ovan skall träda i kraft för de parter som har godtagit den på den nittionde dagen efter den dag då depositarien har mottagit instrument om godkännande från minst tre fjärdedelar av konventionens parter.

5. Ändringen skall träda i kraft för varje annan part på den nittionde dagen efter den dag som denna part har överlämnat till depositarien har mottagit instrument om godtagande från minst tre fjärdedelar av konventionens parter.

6. I denna artikel betyder "parter som är närvarande och röstar" parter som är närvarande och som avger en jakande eller nekande röst.

Artikel 16

Antagande och ändring av bilagor till konventionen

1. Bilagor till konventionen skall utgöra en integrerad del av denna och, såvida inte annat uttryckligen anges, utgör en hänvisning till konventionen samtidigt en hänvisning till varje annex till denna. Utan inskränkning av bestämmelserna i artikel 14, punkterna 2 b) och 7 skall sådana annex begränsas till förteckningar, formulär och annat beskrivande material som är av vetenskaplig, teknisk, procedur eller administrativ karaktär.

2. Bilagor till konventionen skall föreslås och antas i enlighet med den procedur som anges i artikel 15, punkterna 2, 3 och 4.

least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories to the Convention and, for information, to the depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to the Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least three-fourths of the Parties to the Convention.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

6. For the purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

Article 16

Adoption and amendment of annexes to the Convention

1. Annexes to the Convention shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to the Convention constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Without prejudice to the provisions of Article 14, paragraphs 2 (b) and 7, such annexes shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

2. Annexes to the Convention shall be proposed and adopted in accordance with the procedure set forth in Article 15, paragraphs 2, 3, and 4.

3. En bilaga som har antagits i enlighet med punkt 2 ovan skall träda i kraft för alla konventionens parter sex månader efter den dag då depositarien informerat dessa parter om att bilagan antagits, med undantag för de parter som dessförinnan skriftligen har anmält till depositarien att de inte godtar bilagan, på den nittionde dagen efter den dag då depositarien har erhållit en sådan anmälan om återkallande.

4. Förslag om, antagande av och ikraftträdande av ändringar av bilagor till konventionen skall vara föremål för samma procedur som gäller för förslag om, antagande av och ikraftträdande av bilagor till konventionen enligt punkterna 2 och 3 ovan.

5. Om antagandet av en bilaga eller en ändring av en bilaga innebär en ändring av konventionen, skall denna bilaga eller ändring av en bilaga inte träda i kraft förrän vid den tidpunkt då ändringen av konventionen träder i kraft.

Artikel 17 *Protokoll*

1. Partskonferensen kan vid varje ordinarie session anta protokoll till konventionen.

2. Texten till varje föreslaget protokoll skall tillställas parterna av sekretariatet minst sex månader före en sådan session.

3. Villkoren för att ett protokolls ikraftträdande skall anges i det instrumentet.

4. Endast konventionensparter får vara parter till ett protokoll.

5. Beslut under ett protokoll skall fattas av endast parterna till det berörda protokollet.

Artikel 18 *Rösträtt*

1. Var och en av konventionens parter skall ha en röst, med undantag för vad som anges i punkt 2 nedan.

2. Organisationer för regional ekonomisk integration skall, i frågor inom sitt behörig-

3. An annex that has been adopted in accordance with paragraph 2 above shall enter into force for all Parties to the Convention six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex. The annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the depositary.

4. The proposal, adoption and entry into force of amendments to annexes to the Convention shall be subject to the same procedure as that for the proposal, adoption and entry into force of annexes to the Convention in accordance with paragraphs 2 and 3 above.

5. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to the Convention, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to the Convention enters into force.

Article 17 *Protocols*

1. The Conference of the Parties may, at any ordinary session, adopt protocols to the Convention.

2. The text of any proposed protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before such a session.

3. The requirements for the entry into force of any protocol shall be established by that instrument.

4. Only Parties to the Convention may be Parties to a protocol.

5. Decisions under any protocol shall be taken only by the Parties to the protocol concerned.

Article 18 *Right to vote*

1. Each Party to the Convention shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall

hetsområde, utöva sin rösträtt med det antal röster som är lika med det antal av dessas medlemsstater som är parter i konventionen. En sådan organisation skall inte utöva sin rätt att rösta om någon av dess medlemsstater utövar sin rätt, och vice versa.

exercise their right to vote with a number of Votes equal to the number of their member States that are Parties to the Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Artikel 19

Depositary

Förenta Nationernas generalsekreterare skall vara depositarie för konventionen och för protokoll antagna i enlighet med artikel 17.

Article 19

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of the Convention and of protocols adopted in accordance with Article 17.

Artikel 20

Undertecknande

Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av stater som är medlemmar i Förenta Nationerna eller i något av dess fackorgan, eller som är anslutna till Internationella domstolens stadga och av organisationer för regional ekonomisk integration i Rio de Janeiro, under Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling, samt därefter vid Förenta Nationernas högkvarter i New York från den 20 juni 1992 till och med den 19 juni 1993.

Article 20

Signature

This Convention shall be open for signature by States Members of the United Nations or of any of its specialized agencies or that are Parties to the Statute of the International Court of Justice and by regional economic integration organizations at Rio de Janeiro, during the United Nations Conference on Environment and Development and thereafter at United Nations Headquarters in New York from 20 June 1992 to 19 June 1993.

Artikel 21

Interimsanordningar

1. De sekretariatsfunktioner som åsyftas i artikel 8 skall utföras på interimbasis av det sekretariat som upprättades av Förenta Nationernas generalförsamling i dess resolution 45/212 av den 21 december 1990, tills partskonferensens första möte är avslutat.

2. Chefen för det interimsssekretariat som anges i punkt 1 ovan kommer att nära samarbeta med Mellanstalliga panelen för klimatförändring (Intergovernmental Panel on Climate Change) för att säkerställa att panelen kan svara på behovet av objektiv vetenskaplig och teknisk rådgivning. Andra relevanta vetenskapliga organ kan också konsulteras.

3. Globala miljöfonden inom Förenta Nationernas utvecklingsprogram, Förenta Natio-

Article 21

Interim arrangements

1. The secretariat functions referred to in Article 8 will be carried out on an interim basis by the secretariat established by the General Assembly of the United Nations in its resolution 45/212 of 21 December 1990, until the completion of the first session of the Conference of the Parties.

2. The head of the interim secretariat referred to in paragraph 1 above will cooperate closely with the Intergovernmental Panel on Climate Change to ensure that the Panel can respond to the need for objective scientific and technical advice. Other relevant scientific bodies could also be consulted.

3. The Global Environment Facility of the United Nations Development Programme, the

nernas miljöprogram och Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken skall vara den internationella enhet som anförtros förvaltningen av den finansiella mekanism, som åsyftas i artikel 11, på interimsbasis. I detta sammanhang bör Globala miljöfonden omstruktureras på lämpligt sätt och dess medlemskap göras universiellt för att möjliggöra för fonden att uppfylla kraven i artikel 11.

Artikel 22

Ratifikation, godkännande eller anslutning

1. Konventionen skall vara föremål för ratifikation, godkännande eller anslutning därtill av stater och av organisationer för regional ekonomisk interaktion. Den skall vara öppen för anslutning från dagen efter den dag då konventionen stängts för undertecknande. Instrument avseende ratificering, godkännande eller anslutning skall överlämnas till depositarien.

2. Varje organisation för regional ekonomisk integration som blir part i konventionen utan att någon av dess medlemsstaterna är part skall vara bunden av alla förpliktelser under konventionen. Om för en sådan organisation en eller flera av dess medlemsstater är part i konventionen, skall organisationen och dess medlemsstater besluta om sitt respektive ansvar för uppfyllandet av sina förpliktelser under konventionen. I sådana fall skall organisationen och medlemsstaterna inte tillåtas att samtidigt utöva sina rättigheter under konventionen.

3. Organisationer för regional ekonomisk integration skall i sina instrument avseende ratificering, godkännande eller anslutning uppges omfattningen av sin behörighet vad gäller de frågor som regleras av konventionen. Dessa organisationer skall också informera depositarien, som i sin tur skall informera parterna, om varje väsentlig förändring av omfattningen av deras behörighet.

United Nations Environment Programme and the International Bank for Reconstruction and Development shall be the international entity entrusted with the operation of the financial mechanism referred to in Article 11 on an interim basis. In this connection, the Global Environment Facility should be appropriately restructured and its membership made universal to enable it to fulfil the requirements of Article 11.

Article 22

Ratification, acceptance, approval or accession

1. The Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and by regional economic integration organizations. It shall be open for accession from the day after the date on which the Convention is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to the Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to the Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by the Convention. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Artikel 23

Ikraftträdande

1. Konventionen skall träda i kraft den nittionde dagen efter dagen för överlämnande av det femtionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning.

2. För varje stat eller organisation för regional ekonomisk integration som ratificerar, godtar eller godkänner eller ansluter sig till konventionen efter överlämnandet av det femtionde instrumentet avseende ratificering, godkännande eller anslutning skall konventionen träda i kraft den nittionde dagen efter dagen för överlämnande av denna stats eller organisations instrument avseende ratificering, godkännande eller anslutning.

3. Vad gäller punkterna 1 och 2 ovan får ett instrument som överlämnas av en organisation för regional ekonomisk integration inte medräknas i tillägg till de instrument som överlämnas av organisationens medlemsstater.

Artikel 24

Reservationer

Inga reservationer får göras till konventionen.

Artikel 25

Frånträde

1. När som helst, efter tre år från den dag då konventionen har trätt i kraft för en part, kan denna part frånträda konventionen genom skriftlig underrättelse till depositarien.

2. Varje sådant frånträde skall träda i kraft ett år efter den dag då depositarien erhållit underrättelse därom, eller vid den senare tidpunkt som kan vara angiven i underrättelsen om frånträde.

3. Varje part som frånträder konventionen skall även anses ha frånträtt varje protokoll som den är part till.

Artikel 26

Autentiska texter

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och

Article 23

Entry into force

1. The Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves the Convention or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 24

Reservations

No reservations may be made to the Convention.

Article 25

Withdrawal

1. At any time after three years from the date on which the Convention has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from any protocol to which it is a Party.

Article 26

Authentic texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and

spanska texter har lika giltighet skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i New York den 9 maj 1992.

Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at New York this ninth day of May one thousand nine hundred and ninety-two.

Bilaga I

Australien
 Belgien
 Bulgarien ¹⁾
 Danmark
 Estland ¹⁾
 Europeiska ekonomiska gemenskapen
 Finland
 Frankrike
 Grekland
 Irland
 Island
 Italien
 Japan
 Kanada
 Lettland ¹⁾
 Litauen ¹⁾
 Luxemburg
 Nederländerna
 Norge
 Nya Zeeland
 Polen ¹⁾
 Portugal
 Rumänien ¹⁾
 Ryska federationen ¹⁾
 Schweiz
 Spanien
 Storbritannien
 Sverige
 Tjeckoslovakien ¹⁾
 Turkiet
 Tyskland
 Ukraina ¹⁾
 Ungern ¹⁾
 USA
 Vitryssland ¹⁾
 Österrike

¹⁾ Länder som genomgår en process för övergång till marknadsekonomi.

Annex I

Australia
 Austria
 Belarus ¹⁾
 Belgium
 Bulgaria ¹⁾
 Canada
 Czechoslovakia ¹⁾
 Denmark
 European Economic Community
 Estonia ¹⁾
 Finland
 France
 Germany
 Greece
 Hungary ¹⁾
 Iceland
 Ireland
 Italy
 Japan
 Latvia ¹⁾
 Lithuania ¹⁾
 Luxembourg
 Netherlands
 New Zealand
 Norway
 Poland ¹⁾
 Portugal
 Romania ¹⁾
 Russian Federation ¹⁾
 Spain
 Sweden
 Switzerland
 Turkey
 Ukraine ¹⁾
 United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 United States of America

¹⁾ Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

Bilaga II

Australien
Belgien
Danmark
Europeiska ekonomiska gemenskapen
Finland
Frankrike
Grekland
Irland
Island
Italien
Japan
Kanada
Luxemburg
Nederländerna
Norge
Nya Zeeland
Portugal
Schweiz
Spanien
Storbritannien
Sverige
Turkiet
Tyskland
USA
Österrike

Annex II

Australia
Austria
Belgium
Canada
Denmark
European Economic Community
Finland
France
Germany
Greece
Iceland
Ireland
Italy
Japan
Luxembourg
Netherlands
New Zealand
Norway
Portugal
Spain
Sweden
Switzerland
Turkey
United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland
United States of America